

Misli Thoughts

**Print post publication number
100004295**

**SEPTEMBER–OKTOBER 2023
ŠTEVILKA – NUMBER 5
LETO – YEAR 72**

Misli september-oktober 2023

Vsebina:

- 3 Dragi in spoštovani rojaki
- 6 Izpod Triglava
- 12 Slovenski misijon Melbourne
- 20 Polovinke
- 26 Slovenski misijon Sydney
- 30 Serafinski rožni venec
- 31 Slovenski misijon Adelaide
- 35 Vaši darovi
- 36 Iz Kraljičine dežele – Queenslanda
- 38 Ervin Fritz: Voščilo ljubici
- 39 Obujanje spominov na gradnjo cerkve
- 44 O povodnem možu
- 47 Žalost odhodov
- 50 Triglav Mounties
- 54 September, demenca in še kaj ...
- 55 Dober dan, nedelja
- 59 Razmišljanja – Cilka Žagar
- 61 Ezopove basni za današnji čas

KRALJICA VENCA ROŽNEGA,
naj celi svet ti hvalo da!
Je človek star že ali mlad,
naj rožni venec moli rad!

Kraljica venca rožnega,
ima v naročju Jezusa,
pa v rokah rožni ven'c drži,
želi, da molimo ga vsi.

Molitev lepa za vsak dan,
le moli rad jo, o kristjan!
Priložnosti dovolj imaš,
da z njo Mariji hvalo daš.

Ko zapustijo te moči
in ko ti odreko oči,
svet' rožni venec še lahko
boš molil vdano in lepo.

Če rožni ven'c boš molil rad,
dobil boš milost vsakikrat;
Marija te ljubila bo,
sprosila sveto ti nebo.

Fotografiji na naslovnici:

Zgoraj: Cerkev Marijinega
obiskanja, Špitalič pri Slovenskih
Konjicah (foto: p. SP)

Spodaj: Večerni pogled na Flinders
Street Railway Station (foto: p. SP)

Dragi in spoštovani rojaki!

Tudi v deželo pod južnim križem je prišla dolgo pričakovana pomlad. To so naznanile belo-rumene narcise, mimoze, številni cvetoči grmički in predvsem evkaliptusi, ki bohotno tekmujejo, kdo bo pokazal lepše cvetove. Tudi temperature so prijetnejše, včasih celo previsoke za to obdobje. Čudovito lepo je opazovati ptičji svet, ki si že spleta gnezda, prisluhni njihovemu milozvočnemu ženitvenemu petju in gledati male račke ob ribnikih, ki preizkušajo čare vode. Vse te lepote nas lahko navdahnejo s hvaležnostjo za vsak nov dan. Navdahnejo z veseljem, da lahko zjutraj, ko se zbudimo, še vedno pomigamo s prsti na nogah. In navdahnejo z zavedanjem, da bi bilo prav, da se vsak dan zavedamo, kako dobro je, da živimo na tem lepem svetu.

V resnici pa so tudi obdobja, ko se številni rojaki poslavljajo s tega sveta. In ko na pogrebih poslušam najrazličnejše poslovilne govore, mi po mislih rojijo besede Phila Bosmansa: »Tudi najbogatejši človek umrje reven! Tudi najbogatejši

človek mora zapustiti vse. Edino, kar lahko odnese s seboj, je srčno bogastvo, ljubezen, s katero je ljubil ljudi. Bogastvo v denarju in posesti pogosto osiromaši človeške stike. Prepad, ki loči toliko ljudi ter jih spreminja v tekmece ali celo sovražnike, je prepad med revnimi in bogatimi. Dokler ga ne bomo premostili in zasuli, bodo vsi govori o skupnosti in človečnosti prazne fraze. Bogastvo srca je: smehljaj, stisk roke, prijateljska kretnja, prijazna beseda. Najpreprostejše reči postanejo darilo. Kdor izgubi čut za to bogastvo, išče nadomestilo in

Misli Thoughts – Božje in človeške – Misli Thoughts

Religious and Cultural Bi-Monthly Magazine in Slovenian language. Informativna dvomesečna revija za versko in kulturno življenje Slovencev v Avstraliji | Ustanovljena (Established) leta 1952 | **Published by Slovenian Franciscan Fathers in Australia.** Izdajajo slovenski frančiškani v Avstraliji | **Glavni urednik in upravnik (Editor and Manager):** p. Simon Peter Berlec OFM, Baraga House, 19 A'Beckett Street, KEW VIC 3101 | **Tehnični urednik (Production Editor) in računalniška postavitev:** p. David Šrumpf OFM, Kew | **Naročnina, darovi in naslovi:** Angelca Veedetz | **Stalni sodelavci:** p. David Šrumpf OFM, p. Darko Žnidaršič OFM, Florjan Auser, Mirko Cuderman, Tone Gorjup, Martha Magajna, Cilka Žagar, Katarina Mahnič | **Skupina prostovoljcev v Kew** pripravi Misli za na pošto. | **Naslov (Address):** MISLI, PO Box 197, KEW VIC 3101 | **Tel.: 03 9853 7787** | **E-mail:** slomission.misli@gmail.com | **Naročnina za 2023** je 60 avstralskih dolarjev, zunaj Avstralije (letalsko) 120 dolarjev | **Naročnina se plačuje vnaprej; ne pozabite napisati svojega imena in priimka!** **Bančni račun pri Commonwealth Bank v Kew:** MISLI, BSB: 06 3142. Številka računa: 0090 1561 | **Poverjenišтво** za MISLI imajo slovenski misijoni v Avstraliji | Rokopisov ne vračamo | Prispevkov brez podpisa ne objavljamo. Za objavljene članke odgovarja avtor |

Tisk (Printing): Distinction Press, Simon Kovacic, Melbourne.

Misli na spletu: Florjan Auser <https://www.glasslovenije.com.au>. Tam kliknite na MISLI. | **ISSN 1443-8364**

začne nenasitno hlastati za mrtvimi rečmi. V svoji blazni gonji po več in več ostaja na smrt osamljen, sam s seboj, čisto sam na nerodovitnem otoku samega sebe. Smrt nam lahko veliko pove, še zlasti, če smo bogati. Bogastvo je smrtno nevarno. V bogastvu kaj hitro utone človečnost. Zakaj danes tako bojazljivo molčimo o smrti? Če bomo bolj mislili na smrt, se bomo naučili živeti mirneje in bolj zadovoljno.« To naj bo vzpodbuda zame in za vas, ki to berete, da bi se večkrat zavedali, kaj je pravzaprav pravo bogastvo in kaj nam prinaša resnični notranji mir. Da bi si upali vzeti več časa tudi za branje, da bi brali, česar drugi ne berejo, da bi si vzeli več časa za razmišljanje in da bi razmišljali o nečem, o čemer ne razmišlja nihče drug. Za našo duhovno rast se mi zdi pomembno, da znamo začeti vsak dan znova. Da skušamo na koncu vsakega dne narediti piko, obrniti stran in

začeti na novi strani. Kajti, če pike ne naredimo, preti nevarnost, da brezupno obtičimo. Vsak večer oddajmo svojo do konca popisano stran – takšno, kakršna je. Položimo jo v Očetove roke in prosimo, da bomo lahko na novo začeli jutrišnji dan.

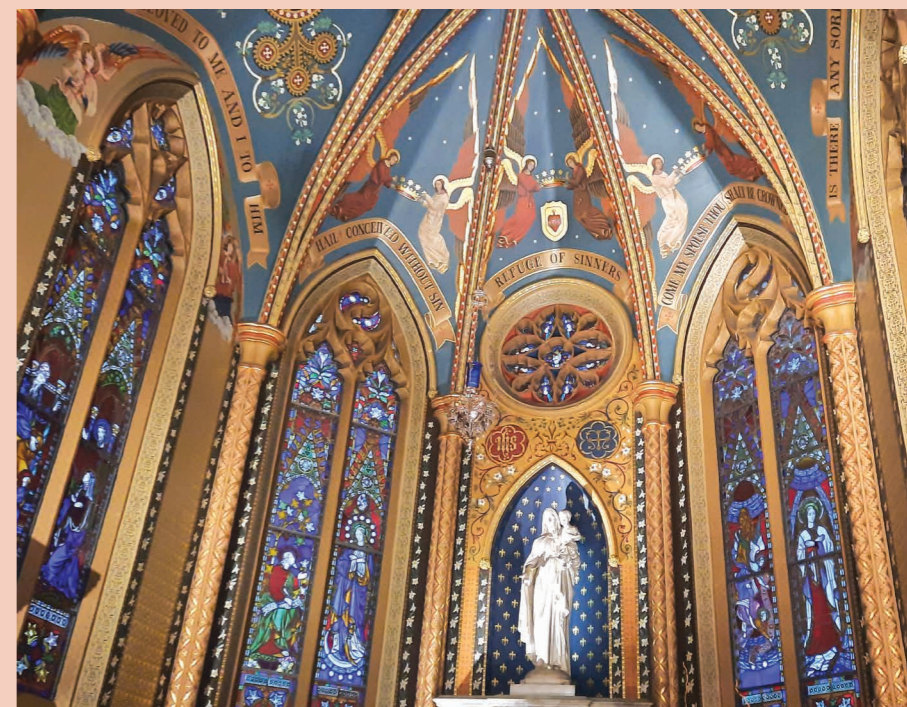
Večkrat me tudi obide občutek, da nam je v tem včasih res ponorelem svetu začelo primanjkovati hvaležnosti. Hvaležnosti za tiste čisto preproste, majhne, vsakdanje stvari. Zgodba pripoveduje, da si je mati neke družine vselej prizadevala kuhati dobro in okusno. Sinova in oče so komaj čakali, da jih je poklicala h kosilu. Ob nedeljah so bili vsi doma, oče je prebiral časopis, otroka pa sta vse dopoldne gledala televizijo, poslušala glasbo ali se zatopila v računalnik. Iz mamine kuhinje je mamljivo dišalo. Komaj so čakali, da so sedli za mizo

in se najedli, po kosilu pa so se s polnimi želodci nehvaležno razkropili vsak v svoj kot. Materi ni bilo vseeno. Odločila se je, da jim bo neko nedeljo pripravila presenečenje. Oče in sinova so bili spet na svojih mestih: oče je bral časopis, otroka pa sta gledala televizijo. Vsem trem se je zdelo zelo nenavadno, saj se iz kuhinje niso širile prijetne vonjave. A kljub temu se nihče ni zmenil za to. Potem so kot ponavadi zaslišali mamin glas: »Pripravljeno je!« Mož in sinova so

se hrupno usedli za mizo in nestrpno pričakovali jedilni pribor. Prikazala se je mama in namesto običajnih dišečih in okusnih jedi na sredo mize postavila kupček sena. Vsi trije so presenečeno zazijali: »Toda ... kako? Se ti je zmešalo?« Mama jih je pogledala in mirno odgovorila: »No, le kako naj bi vedela, da boste to opazili? Že dvajset let vam kuham, pa od vas nisem slišala besede, zaradi katere bi sklepala, da ne prežvekujete sena!« Kako malo je potrebno, da nekoga prizadenemo in kako malo, da nekoga razveselimo in osrečimo. Današnja miselnost je potrošniško naravnana; mislimo, da bodo nas in druge osrečili le izjemni in veliki dogodki ter bogata darila. Toda teh izjemnih in velikih dogodkov ter bogatih daril je le toliko, kolikor jih pač je – izjemno redki so. Pozabljamo pa na mnoge majhne, vsakdanje stvari, ki človeka osrečujejo in ga delajo hvaležnega. Pozabljamo na iskren nasmeh, prijazno besedo, prijeten odnos, na spoštovanje drugega, na izkazano dobroto. Pozabljamo biti hvaležni za majhne čudeže velike ljubezni: za dar življenja, za zdravje, za veselje, za dar občudovanja naravnih lepot, za razumevanje v družini in službi, za vero in ljubezen, ki jo premoremo. Pozabljamo se zahvaljevati za čudeže odrešenja, kot so: odpuščanje, ozdravljenje notranjih ran, vzpostavitev novih odnosov ... Blagor nam, če bomo drugim izkazovali hvaležnost za nam storjeno dobroto.

Rad bi vas še spomnil, da mesec oktober kristjani obhajamo kot mesec rožnega venca (god rožnovenske Matere Božje, 7. oktober), ko smo še posebej povabljeni k redni molitvi te starodavne molitve. Kot nas spodbuja pesem:

Kraljica venca rožnega, naj celi svet ti hvalo da. Je človek star že ali mlad, naj rožni venec moli rad.

In naj končam uvodno razmišljanje z besedami, ki jih je zapisal Thich Nhat Hanh: »Čudež ni hoja po vodi. Čudež je hoditi po zeleni zemlji, bivati globoko v sedanjem trenutku in se počutiti resnično živ.«

p. Simon Peter Berlec

IZPOD TRIGLAVA

Tone Gorjup

JULIJSKA NEURJA

Neurja s točo so se vrstila od 13. julija, ko so nevihte z močnim vetrom, ponekod tudi s točo, zajele severni del Slovenije. Začelo se je v Posočju, od koder je nevihtni val nadaljeval pot prek Cerkljanskega, Gorenjske, Štajerske in Koroške v Pomurje. Največ škode je bilo zaradi podrtega in izruvanega drevja ter odkritih streh. Del Posavja in Dolenjske je prizadela toča. V slabem tednu se je neurje ponovilo, tokrat po vsej državi. Zaradi podrtega drevja so na Bledu zabeležili prvo smrtno žrtev. Tokrat je bilo poleg vetroloma v nekaterih gozdovih v triglavskih dolinah, na Koroškem in Štajerskem največ težav zaradi plazov. Nekateri kraji so bili odrezani od sveta. Čez nekaj dni je sledilo novo neurje, v katerem so bile razkrite strehe v Čepovanu, 1. avgusta zvečer pa še tornado v Kosezah pri Ilirski Bistrici, ki je huje poškodoval šest hiš. Te ujme so občutili tudi rojaki na Avstrijskem Koroškem. Pri cerkvi v Sinči vasi pri Velikovcu je med drugim odtrgalo

del zidanega zvonika. Tudi v Sloveniji je bilo poškodovanih več deset cerkva, med njimi cerkev v Kungoti, Dravogradu, v Selnici, Rušah, na Remšniku ter pri Sv. Ani in Sveti Trojici v Slovenskih goricah, rojstni fari p. Davida Šrumpfa; za slednjo kot župnik skrbi p. Bernard Goličnik. Na njej je prvič razmetalo le strešnike, nekaj dni pozneje je dvignilo tudi pločevino nad glavnim oltarjem in dodatno razkrilo še nekaj strehe.

HUDE POPLAVE V SLOVENIJI

Agencija za okolje je že 3. avgusta čez dan napovedovala obilne padavine, hitro naraščanje hudourniških vodotokov in manjših rek v severni in osrednji Sloveniji. Že zvečer so padavine zajele Severno Primorsko, Gorenjsko in del osrednje Slovenije ter se pomikale v smeri severovzhoda. Posledice so se pokazale naslednji dan, ko so se nalivi nadaljevali. Selška in Poljanska dolina sta bili zaradi zasutih cest odrezani od sveta, težave so imeli na območjih Gorenje vasi, Poljan, Škofje Loke, v

tržiški občini, pod vodo so bili Mengeš, Moste, Komenda ter del Trzina, Medvod in Cerklje. Na kamniškem koncu sta bili odrezani od sveta dolina Črne in dolina Kamniške Bistrice, porušeni in poškodovanih je bilo več mostov prek Kamniške Bistrice.

V litijski občini sta bila poškodovana dva mostova čez reko Savo. V Ljubljani je poplavljal v Tacnu, na Brodu in v Sneberjah. Zaradi poplav in nanosov je bilo neprevoznih precej občinskih cest na območju Polhovega Gradca in Črnega Vrha. Hudo je bilo tudi v Savinjski dolini. V Mozirju je zalilo Mozirski trg, Loke in Mozirski gaj. V Nazarjah je poplavelo industrijsko cono. V Ljubnem je narasla Savinja odnesla več hiš. Občini Luče in Solčava sta bili odrezani od sveta. Sprožili so se številni plazovi. Poplavljal je v Rečici ob Savinji, Gornjem Gradcu, Šmartnem ob Paki in Polzeli. Tudi del Braslovč je bil poplavljen. Na Koroškem je narasla Mislinja prelomila most na cesti Dravograd-Slovenj Gradec. Neurje s poplavami je najbolj prizadelo Meziško dolino, predvsem Črno na Koroškem, ki so jo več dni oskrbovali s helikopterji. Prizadete so bile še občine Prevalje, Dravograd, Vuzenica in Slovenj Gradec. Poplave so grozile tudi Celju, a so nasipi mesto obvarovali pred najhujšim, zato pa je Savinja poplavela del Laškega. Razmere so bile zaostrene tudi na območju Maribora, Dupleka, nekaterih drugih krajev ob Dravi ... Krka na srečo ni poplavljal, Sava pa se je razlila v občini Brežice, tudi iz Term Čatež so umaknili nekaj manj kot dva tisoč ljudi. Na številnih območjih so morali vodo prekuhavati. Na prizadetih krajih so bili marsikje brez elektrike, odneslo je več vodovodnih napeljav, ponekod so bile prekinjene telefonske linije. Zaprte so bile številne ceste, moten je bil železniški promet, na tisoče ljudi se je moralo umakniti na varno. Šele po nekaj dneh smo slišali, da je Slovenijo prizadela najhujša ujma v njeni zgodovini.

Zahtevala je šest življenj, povzročila veliko materialno škodo, 34 domov je bilo porušeni, vsaj 380 stanovanjskih zgradb pa ni primernih za bivanje. Več kot 600 ljudi je moralo poiskati nov začasni dom. Zalilo je več tovarnih obratov ter obrtniških delavnic. Veliko škode je bilo tudi v kmetijstvu; tako kot avtomobile, je ponekod odnašalo tudi živino; pridelek je marsikje uničen ali neprimeren za uporabo.

POMOČ PRIZADETIM

Že prvo noč je bilo na terenu skoraj 200 gasilskih enot. Gasilci so prečrpavali vodo, zaščitili več plazov, odstranjevali naplavine in reševali potopljena vozila

na zalitih voziščih. Pred jutrom so se pridružili vojaki in pripadniki civilne zaščite. Pri reševanju otrok iz vrtcev ter ljudi iz stanovanjskih hiš in blokov, ki jih je zalila voda, je pomagala tudi policija, na pomoč so priskočili karitativni delavci. Vzporedno z reševanjem so dobrodelne organizacije začele z zbiranjem pomoči. Slovenski karitas in Rdečemu križu sta se pridružili mednarodni društvi Malteška pomoč in ADRA, za njimi pa Podpornica in vrsta drugih organizacij. Sredi dneva se je

sestal republiški štab civilne zaščite, ki je pozneje prevzel koordinacijo reševanja. Vlada je napovedala izredno sejo in pripravo interventnega zakona. Oglasili so se slovenski škofje, obljubili pomoč in povabili k solidarnosti vse, ki so se izognili ujmi. Odzvale so se tudi sosednje in druge države, zveza Nato, Evropska unija, s helikopterji, težko mehanizacijo, montažnimi mostovi in osebjem. Tudi pomoč dobrodelnih ustanov iz tujine je bila presenetljiva. Tako kot pri nas, kjer je bila nedeljska nabirka pri mašah namenjena pomoči prizadetim, so tudi na Poljskem eno nedeljo zbirali darove za Slovenijo. Največ pa je prizadetim pomenila pomoč sosedov, sorodnikov, prijateljev, znancev in številnih prostovoljcev iz vseh krajev Slovenije. Že v soboto, ko so se še vrstili nalivi, so pomagali reševati, kar se je dalo.

V naslednjih dneh je sledilo čiščenje bivalnih prostorov, dvorišč, drugih objektov, vrtov, ulic in cest. Pri enem od prizadetih se nas je na primer znašlo nekaj več kot trideset z Gorenjske, Primorske, Zasavja, Dolenjske in savinjskega konca. Gospodar, ki prve dni ves obupan ni odprl ust, je po nekaj dneh zaživel. Presenetila ga je množica prostovoljcev, ki so bili pripravljene prijeti za vsako delo, četudi umazano. Nazadnje je dajal korajžo tudi prizadetim sosedom. V prvih dneh in tednih se je pokazalo, da smo Slovenci še vedno pripravljene pomagati, da znamo stopiti skupaj, da v takih primerih politika stopi v ozadje ... Lani so na primer Savinjčani pomagali pri gašenju požarov na Krasu, letos so prišli Kraševci na pomoč prizadetim v Savinjsko dolino. Že v avgustu se je po državi zvrstilo

veliko število dobrodelnih prireditev in pobud. A naloga države je, da v takih primerih poskrbi za prizadete in se delno odpove načrtom, ki jih je imela. Prvi interventni zakon je bil sprejet konec avgusta. V njem so začasni ukrepi za pomoč prizadetim in predpisan način zbiranja denarja za obnovo. Predvidena je tudi obvezna solidarnost ali bolje rečeno nov davek.

KOSTEL IN OSILNICA ČAKATA NA DRŽAVNO POMOČ

Sedanja vlada se je nekaj tednov pred poplavami odrekla evropskemu denarju za reševanje poplavne ogroženosti ter zmanjševanje tveganja za druge podnebno pogojene nesreče iz načrta za odpornost in okrevanje. Ta sredstva je iz 280 milijonov zmanjšala na 120 milijonov evrov. Zato so se začeli zaustavljati že začetki projekti protipoplavne zaščite. V občini Železniki so se del lotili mimo države in se zato v zadnji ujmi izognili razdejanju, ki so ga doživeli leta 2007. Tudi izvedena protipoplavna zaščitna dela v občini Celje, ki jim je nasprotovala leva politična sfera, so tokrat knežje mesto obvarovala pred poplavami. Kljub pričakovanjem tokrat nista poplavljali Krka in Kolpa. Lani je bilo drugače. Občini Kostel in Osilnica so lansko jesen dvakrat zajele obilne pa-

davine s poplavami in naredile precej škode. Po besedah županje Nataše Turk so najnujnejše uredili sami. Za temeljito sanacijo je potrebna pomoč države, ki je bila tudi obljubljena (slaba dva milijona evrov), a do srede letošnjega septembra niso prejeli ničesar. Očistiti in utrditi želijo hudourniške vodotoke, a pristojne državne službe spijo, v Kostelu pa se bojijo da se bo to jesen katastrofa ponovila. Na obljubljeni denar oziroma povračilo škode čakajo tudi v občini Osilnica. Za sanacijo občinskih cest so dobili devetdeset tisoč, škode pa je bilo za dobra dva milijona evrov. Tudi pri njih je največ škode na državni cesti in vodotokih.

SPOMIN NA ŠKOFA VOVKA

V Metliki so se na angelsko nedeljo spomnili stoletnice, odkar je službo kaplana v župniji nastopil Anton Vovk, poznejši prvi ljubljanski nadškof. Slovesnost je vodil njegov šesti naslednik v

Ljubljani, nadškof Stanislav Zore. Pred slovesno mašo je blagoslovil ploščo, ki jo bodo namestili na fasado župnišča in bo spominjala na Vovkov prihod v to župnijo. Nadškof Zore je v pridigi predstavil Vovkovo delo v Metliki in na-

daljnjo življenjsko pot s poudarkom na njegovem svetniškem liku. Ob koncu pa je dejal: »Hvaležnost in spominjanje na Vovkovo delovanje med vašimi predniki naj bo za nas spodbuda in odločitev, da se mu bomo priporočali za zvestobo in pokončnost.« Dodal je, da tudi današnji čas potrebuje ljudi, ki govorijo po navdihu evangelija in zlu rečejo odločen ne, kot je to storil svetniški kandidat škof Vovk. Pri tem je treba zaupati v Gospoda, kakor je v svojem škofovskem geslu in tudi v življenju v Gospoda zaupal nadškof Anton Vovk. Na steni župnišča v Metliki sta že spominski plošči znamenitih metliških kaplanov škofa Friderika Baraga in izumitelja Janeza Puha. Zdaj se jima bo pridružil še škof Vovk, ki se je rad vračal v Metliko. Posvetil je glavni oltar in župnijsko cerkev sv. Nikolaja in ob tej priložnosti župniji podaril mašni plašč s podobo s trnjem kronane Jezusove glave. Ob 200. obletnici cerkve je župniji podaril dragocen Plečnikov kelih. Starejši farani Metlike se še vedno spominjajo škofa Vovka; mnoge med njimi je tudi birmal.

KARDINAL RODE V KAMNIKU

Pri frančiškanih v Kamniku so na praznik Marijinega rojstva pripravili večer s kardinalom Francem Rodetom, ki se je odzval povabilu p. Cirila Božiča in Društva sv. Jakoba. Kardinal Rode je najprej daroval praznično sveto mašo v frančiškanski cerkvi, kjer je v sedemdesetih letih vodil ljudski misijon. V pridigi je spregovoril o Mariji in odločitvi Boga, da jo izbere za mater svojega Sina. Maši je sledil pogovorni večer, kjer je visoki gost iz Vatikana,

rojen nedaleč od Kamnika (na Rodici), govoril o svojem življenju in delu, ter predstavil avtobiografsko knjigo *Vse je dar*. Predstavil je tudi svoj pogled na Cerkev v Sloveniji in po svetu, na papeža, spregovoril o svojem vodenju ljubljanske nadškofije, odnosu med Cerkvijo in državo, o prihodnosti našega naroda in nas katoličanov.

P. NIKO DOBIL PRIZNANJE OBČINE NOVA GORICA

Mestna občina Nova Gorica je ob občinskem prazniku, 9. septembra, podelila priznanja zaslužnim posameznikom.

Letos je bil med njimi p. Niko Žvokelj, ki je dobil plaketo mestne občine Nova Gorica. V obrazložitvi so zapisali, da si p. Niko s svojimi darovi in delom na mnogih področjih ves čas svojega bivanja v Novi Gorici prizadeva, da bi vsak, ki pride v Novo Gorico, obiskal samostan in cerkev na Kostanjevici in tako prepoznal izredno duhovno in kulturno bogastvo mladega mesta ... P. Niko je priznanje sprejel v zavesti, da je to poklon vsem bratom, ki so se z veseljem in srčnostjo darovali prebivalcem Nove Gorice. Dodal je, da so dragocenosti cerkve in samostana dostopne vsem

obiskovalcem. Frančiškovi bratje pa se trudijo, da s svojimi darovi služijo bližnjim in živijo evangelij; tudi danes in za današnje ljudi.

NEZAKONITI PREHODI MEJE V PORASTU

Policisti novomeške uprave so drugi konec tedna v septembru pridržali 1.107 nezakonitih prebežnikov. Razlog za to je odstranjevanje ograje na meji s Hrvaško, za kar se je odločila sedanja vlada. Po drugi strani pa hrvaška policija migrante sama prevaža v bližino slovenske meje in jim olajša nezakonit prehod. Najbolj izpostavljen so Rigonce v brežiški občini, saj gre trenutno več kot tri četrtine migrantov skozi to obmejno vas. Kot smo se lahko prepričali med kolesarjenjem od Marije k Mariji in pogovorih z ljudmi na območju Brežic, skozi vas ves dan hodijo prebežniki v skupinah po pet, deset, včasih tudi dvajset. Starši zato otrok ne upajo poslati samih v šolo. V stranki SDS so zahtevali, da o tej problematiki javno spregovorijo tudi v državnem zboru. Pri tem so navedli, da je policija do konca letošnjega junija zaznala več kot 26.000 nezakonitih vstopov v Slovenijo; lani jih je bilo v istem času 10.000. Policija je v drugi polovici leta prenehala objavljati mesečne podatke, a iz javnih objav je mogoče razbrati, da je bilo samo v avgustu toliko nezakonitih prehodov, kot vse lansko leto.

PREPREČEVANJE SOVRAŽNEGA GOVORA

V Sloveniji smo dobili strateški svet za preprečevanje sovražnega govora, ki deluje pri predsedniku vlade. Ta je

sredi poletja izdal priporočila za njegovo obvladovanje. Razdelil jih je v šest sklopov: splošna priporočila, vzgoja, izobraževanje in mladina, preventiva, kaznovalno pravni odziv ter mediji in splet. Skupina med drugim predlaga razširitev opisa sovražnega govora v kazenskem zakoniku, pa tudi spremembo medijske zakonodaje, ki je na področju digitalizacije zastarela in neučinkovita. Dobili naj bi nekakšno spletno policijo. Kritiki omenjenih predlogov menijo, da gre za napad na svobodo govora. Žiga Turk na primer vidi v priporočilih predvsem prizadevanje za razširitev tega, kateri govor je prepovedan in kateri se preganja, kaj je nesprejemljivo, kaj se kaznuje, kaj cenzurira. To je v nasprotju z demokratično družbo, ki potrebuje odprto razpravo, v kateri lahko svobodno povemo svoje mnenje o vseh stvareh. Sporno je tudi oblikovanje skupine s pravico ocenjevanja sovražnega govora, ki bi preganjali brez sodnih odločb. Tu je še enostranska sestava sveta za preprečevanje svobodnega govora. V normalnih demokracijah bi bil tak svet neodvisen in ne bi deloval v sklopu vlade, saj gre za očitno namero, kako utišati opozicijo.

ROMANJE OD MARIJE K MARIJI

Sodelavci Radia Ognjišče se že od leta 2010 vsak september pred praznikom Marijinega rojstva odpravimo na večdnevno kolesarsko romanje od cerkve, ki je posvečena Nebeški Materi, do Marijinega svetišča, kjer imamo praznično mašo in srečanje z našimi prijatelji in poslušalci. Letos smo romanje začeli v cerkvi Marijinega Vne-

bovzetja na Veliki Dolini in ga sklenili pri Treh Farah v Rosalnicah pri Metliki, kjer stojijo tri romarske cerkve; dve sta posvečeni Marijini cerkvi. Tam je slovesno mašo daroval upokojeni novomeški škof Andrej Glavan. Na poti do tja smo obiskali številne kraje ob reki Krki

ter se skozi Novo mesto in Dolenjske Toplice napotili v Belo Krajino. To ni bilo romanje, na katerem bi se poglobili vase, razmišljali o preteklosti, načrtovali prihodnost in za vse to prosili božjega blagoslova in Marijinega varstva. V krajih, kjer smo se ustavljali, smo se srečevali z mnogimi, ki nas poslušajo, podpirajo s svojimi darovi in postajajo del naše radijske družine. Zame osebno je bilo to tudi srečanje z Avstralijo oziroma avstralskimi Slovenci. Med drugim sem na Veliki Dolini srečal sestro Olge Bogovič, pri romarski cerkvi na Slinovcah sestro Cilke Žagar in brata Jožeta Žugiča ... V Semiču sem za las zgrešil Katarino Mahnič. V Črnomlju pa je moja pozornost pritegnila pesem *Vstani in dvigni se Bela krajina*. Spomnil sem se na Jožeta Šterbenca iz Adelaide in vprašal, če je njegova. Seveda, so odgovorili. Bil je naš organist. Moja mama je bila njegova pevka, več pesmi je napisal za njen sopran, vendar jih danes ne moremo prepevati, saj so previsoke, je pripovedovala ena izmed pevk.

Slovenian Mission Melbourne

p. Simon Peter Berlec OFM: 0455 444 912
 p. David Šrumpf OFM: 0497 097 783
 Sts. CYRIL and METHIDIUS
 SLOVENIAN MISSION

Baraga House, 19 A'Beckett Street
 PO Box 197, KEW VIC 3101
 Tel.: (03) 9853 7787
 E-mail: slomission.melbourne@gmail.com

OKTOBER – MESEC ROŽNEGA VENCA

Kako moliti rožni venec? Najprej: vzemimo ga kot počitek in ne kot dodatno opravilo. Ponavljane besede so tudi Božja beseda in delujejo same po sebi. Ne obremenjujmo se s tem, da nismo vedno zbrani. Srce, telo ponavljata, misli pa krožijo in s tem ni nič narobe. Zbranost in umirjenost prideta sčasoma. Začnimo s ponavljanjem besed, tudi če je nemir v nas ali okoli nas, tudi če v na primer mladi družini otroci ne sledijo takoj. Rožni venec ustvarja skrivnostno notranjo ponižno moč in navzočnost, ki se sčasoma dotakne vsakega srca. Ostanimo preprosti. Ni pomembno, kako na zunaj delujemo, s kakšnim glasom molimo. Pomembno je, da med molitvijo nismo pozorni nase, temveč odprti do drugega. To pomeni moliti s srcem. Tudi če ne povemo posebnega namena, molitev deluje. Bog jo vedno »uporabi« za svoje namene. Je pa dobro, zlasti pri molitvi z otroki, da prej dodamo kakšne namene, za koga molimo. Ne zavlačujmo. Pomembno je, da preprosto in hitro začnemo, brez razpravljanja, po molitvi pa ne zadržujemo drugih, ki imajo svoje opravke.

Razvlečena molitev in dodatki lahko odbijajo, zlasti mlajše.

Skrivnost lahko napovemo samo na začetku desetke, lahko pri vsaki zdravariji. Oboje je pravilno. Bolj kot sledenje besedam v mislih je pomembno, da drug drugega slišimo, se prilagodimo in molimo drug z drugim. Pretirana

počasnost in hitenje nista dobra. Ko smo v avtu, pri delu, v čakalni vrsti ... lahko molimo rožni venec »brez reda«, tako, da samo ponavljamo v mislih ali polglasno Zdrava Marija ... Taka molitev med naporom dneva obrodi velike sadove.

Preprosta molitev rožnega venca, ki se zdi morda komu dolgočasna in nesmiselna, je v preteklosti ohranila mnoge rodove kristjanov v trdni veri. V rožnem vencu s ponavljanjem besed Svetega pisma, navdihnjenih in polnih Svetega Duha, očiščujemo svojo dušo in poglobljamo prijateljstvo z Bogom. Rožni venec pomaga človeku, da se umiri in da duh molitve steče samodejno, ne da bi se pri tem kaj preveč naprezali. Priporočam, da bi doma v krogu družine zmolili vsak dan vsaj desetko.

Molitev rožnega venca začnemo s križem. Nato molimo Vero (Verujem v Boga Očeta vsemogočnega, stvarnika nebes in zemlje. In v Jezusa Kristusa, Sina njegovega edinega, Gospoda našega; ki je bil spočet od Svetega Duha, rojen iz Marije Device; trpel pod Poncijem Pilatom, križan bil, umrl in bil v grob položen; šel pred pekel, tretji dan od mrtvih vstal; šel v nebesa; sedi na desnici Boga Očeta vsemogočnega; od ondod bo prišel soditi žive in mrtve. Verujem v Svetega Duha; sveto katoliško Cerkev, občestvo svetnikov; odpuščanje grehov; vstajenje mesa in večno življenje. Amen.)

VESELI DEL (ponedeljek in sobota)

Očenaš. Trikrat Zdrava Marija s prošnjami:

1. ki nam poživi vero; 2. ki nam utrdi upanje; 3. ki nam vžgi ljubezen.

Očenaš. Desetkrat Zdrava Marija. Sla-

va Očetu, s skrivnostmi:

1. ki si ga Devica od Svetega Duha spočela
2. ki si ga Devica v obiskovanju Elizabete nosila
3. ki si ga Devica rodila
4. ki si ga Devica v templju darovala
5. ki si ga Devica v templju našla

SVETLI DEL (četrtek)

Očenaš. Trikrat Zdrava Marija s prošnjami:

1. ki nam daj duha pokorščine; 2. ki nam daj srečo uboštva; 3. ki nam podeli milost čistosti. Očenaš. Desetkrat Zdrava Marija. Slava Očetu, s skrivnostmi:

1. ki je bil krščen v Jordanu
2. ki je v Kani naredil prvi čudež
3. ki je oznanjal božje kraljestvo
4. ki je na gori razodel svoje veličastvo
5. ki je postavil sveto evharistijo

ŽALOSTNI DEL (torek in petek)

Očenaš. Trikrat Zdrava Marija s prošnjami:

1. ki nam utrdi spomin; 2. ki nam razsvetli pamet; 3. ki nam omeči voljo. Očenaš. Desetkrat Zdrava Marija. Slava Očetu, s skrivnostmi:

1. ki je za nas krvavi pot potil
2. ki je za nas bičan bil
3. ki je za nas s trnjem kronan bil
4. ki je za nas težki križ nesel
5. ki je za nas križan bil

ČASTITLJIVI DEL (sreda in nedelja)

Očenaš. Trikrat Zdrava Marija s prošnjami:

1. ki nam vodi naše misli; 2. ki nam vodi naše besede; 3. ki nam vodi naša dejanja. Očenaš. Desetkrat Zdrava Marija. Slava Očetu, s skrivnostmi:

1. ki je od mrtvih vstal
 2. ki je v nebesa šel
 3. ki je Svetega Duha poslal
 4. ki je tebe, Devica, v nebesa vzel
 5. ki je tebe, Devica, v nebesih kronal
- Po vsaki desетки (Zdrava Marija) za Slava Očetu dodamo še:

O Jezus, odpusti nam naše grehe, obvaruj nas peklenškega ognja in privedi v nebesa vse duše, posebno še tiste, ki so najbolj potrebne tvojega usmiljenja. Po dnevih molimo: veseli del v ponedeljek in soboto, svetli v četrtek, žalostni v torek in petek, častitljivi v sredo in nedeljo. Lahko izberemo tudi drugače, zlasti v svetih časih.

V sredo, 26. julija, ko smo se spominjali Marijinih staršev sv. Joahima in sv. Ane, je pred 26. leti Gospodar življenja k sebi poklical p. Bazilija Valentina.

Mi smo se ga z veliko hvaležnostjo za vse, kar je naredil, spomnili pri maši ob 10. uri, v nedeljo 23. julija 2023. Ob tej priložnosti izrekam iskreno zahvalo članicam Društva sv. Eme, ki vsak mesec darujejo za mašo za pokojnega patra, za pokojne sestre ter za žive in pokojne članice Društva sv. Eme.

Na to nedeljo smo se že tretje leto z veseljem spominjali naših starih staršev in ostarelih. Papež Frančišek je za to priložnost pripravil posebno poslanico zanje in sicer pod naslovom »Njegovo usmiljenje je iz roda v rod« (Lk 1,50). V njej je med drugim zapisal: »... Gospod upa, da bodo mladi ob srečanju z njimi sprejeli klic, naj ohranijo njihov spomin in po njihovi zaslugi prepoznajo dar pripadnosti večji zgodovini. Prijateljstvo starejšega človeka pomaga mlademu, da ne poplitvi življenja na sedanost in da se spominja, da ni vse odvisno od njegovih sposobnosti. Starejše pa prisotnost mladega človeka odpira za upanje, da to, kar so doživeli, ne bo izgubljeno, in da se bodo njihove sanje uresničile ...«.

Slovesni praznik Marijinega vnebovzetja je bil tudi letos zaznamovan z izročitvijo Materi Božji, saj to obnavljamo vsako leto odkar je Slovenija postala samostojna država. Mi smo to storili s preprosto molitvijo *O Gospa moja*. Marijo smo prosili za pomoč, da bomo v zasebnem in javnem življenju spoštovali moralna načela ter načela pravičnosti, resnice, poštenosti, medsebojnega spoštovanja in osebnega dostojanstva.

Praznovanje očetovskega dneva (Father's Day) smo imeli teden dni pred samim praznikom, ko ga obhajajo v Avstraliji, v nedeljo, 27. avgusta 2023.

Hvala učencem Slomškove šole, ki so, pod budnim očesom učiteljice Julie Kure Bogovič in ravnateljice Veronice Smrdel Roberts, v dvorani pripravili kratek program za očete. Iskrena zahvala pridnim gospodinjam za dobrote

iz domače kuhinje in Društvu sv. Eme, ki je poskrbelo za njihovo pripravo in pogostitev. Bog povrni!

Za vse tiste, ki zaradi oddaljenosti, oslabelosti ali drugih vzrokov ne morete priti v cerkev v Kew, še vedno obstaja možnost spremljanja maše na družbenem omrežju. Prenašamo tako petkovo kot nedeljsko mašo ob 10. uri (am) na

naši Facebook strani: **Slovenian Mission Melbourne** <https://www.facebook.com/slovenianmissionmelbourne>

Še naprej Vas prijazno vabim, da se v prihodnosti vsaj kdaj udeležite tudi petkove maše ob 10. uri (am). Ob petkih je tudi več možnosti in časa za pogovor. V nedeljo je res veliko stvari, in včasih se zdi, kot da si nočem vzeti časa za vas ali da vas kar na hitro odpravim. Vesel bom vsakega, ki bo prišel na pogovor med tednom, vsekakor pa vas prosim in vam priporočam, da me pred tem pokličete po telefonu (0455 444 912), da bom doma in ne boste ostali pred zaprtimi vrati. Hvala za Vaše sodelovanje in razumevanje.

SLOMŠKOVO NEDELJO bomo obhajali v nedeljo, 24. septembra 2023, na sam dan godovnega dne. Naš bl. škof Anton Martin Slomšek je zapisal: »Za nebesa si nabirajte zakladov! Kar bomo tukaj vsejali, bomo tam vekomaj želi. Kakor staro leto bo minilo naše življenje, dobra dela pa nam bodo ostala.« Prav na to nedeljo **bo v katedrali sv. Patrika v Melbournu nedeljska maša za migrante in begunce**. Ob somaševanju migrantskih kaplanov jo bo daroval nadškof msgr Peter A. Comensoli. Ob 14. uri (2 pm) bo v različnih jezikih potekala molitev rožnega venca, ki ga bo spremljalo petje lurške pesmi. Ob 15. uri (3 pm) bo maša. Vsi smo vabljeni v stolnico. Zelo dobrodošlo je, da ste oblečeni v narodne noše, saj vedno vzbudite veliko pozornosti. Naj se tudi po vas močneje pozna naša narodna skupnost.

OBLETNICO BLAGOSLOVITVE NAŠE CERKVE (55.) bomo obhajali v nedeljo, 15. oktobra 2023, ob 10. uri. Prvo

slovensko cerkev v Avstraliji je 20. oktobra 1968 blagoslovil tedanji koprski škof dr. Janez Jenko. Ob tej priložnosti se je zbrala velika množica ljudi, med njimi tudi mnogi, ki se dobro spominjajo zgodovinskega dogodka izpred več kot pol stoletja.

ZAKONSKE JUBILEJE (10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50, 55, 60 ...) bomo praznovali v **nedeljo, 22. oktobra 2023, ob 10. uri**. Prosim, če sporočite, kdo praznuje, in ne recite: »Saj ni potrebno!« ali pa »Midva ne praznujeva.« Verjemite, praznovati je treba, ker je človek tudi bitje, ki praznuje. Jubileji zakonskih obljub nas spominjajo na dogodke iz osebne zgodovine, obenem pa nas spodbujajo k vztrajnosti in potrpežljivosti. Namen skupnega praznovanja je zahvala Bogu za zakon in družino ter prošnja k Bogu, da naše zakonske in družinske vezi še bolj utrdi.

V sredo, 1. novembra 2023, bomo obhajali slovesni praznik vseh svetih. Praznična maša bo ob 10. uri. Praznik usmerja naše misli k nadčasovnim razsežnostim našega bivanja. Ob 12. uri bodo molitve za rajne na pokopališču Kew.

V nedeljo, 5. novembra 2023, bodo ob 12. uri molitve za rajne v mavzoleju pokopališča Keilor. Naši rajni ne potrebujejo razkazovanja z dragocenim cvetjem in tekmovanja v številu prižganih sveč. To, kar jim resnično koristi, je naša molitev zanje, ki je najvišji izraz naše ljubezni do njih.

Predobri Oče, priporočamo ti naše drage rajne v trdnem upanju, da bodo z vsemi, ki so v Kristusu umrli, vstali poslednji dan. Zahvaljujemo se ti za vse darove, s katerimi si jih v tem življenju obda-

ril, bili so nam znamenje tvoje dobrote in občestva svetih v Kristusu. Milostno usliši naše prošnje in jim odpri rajska vrata, nas pa tolaži z upanjem vere. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

Čeprav je **spomin vseh vernih rajnih** v četrtek, 2. novembra, bomo molitve za naše drage pokojne in mašo darovali na prvi petek, 3. novembra 2023, ob 10. uri.

KAJ DANAŠNJI ČLOVEK POTREBUJE? Današnji človek potrebuje: človeka, ki ima čas; uho, ki zna poslušati; oko, ki zna videti; srce, ki je sposobno čutiti in sprejeti bližnjega; usta, ki znajo molčati in spregovoriti v pravem trenutku; roke, ki znajo pravično, pošteno deliti in pokazati nežnost, kadar je potrebno; srce, ki moli in daruje trpljenje ter stisko bližnjega Bogu v tišini in predanosti.

ODŠLI SO

ANTON ŠUŠTAR je umrl v soboto, 5. avgusta 2023, v Westgate Aged Care Facilityju v Newportu. Rodil se je 1. januarja 1930 v Trpčanah pri Ilirski Bistrici. Od njega smo se poslovili v petek, 11. avgusta 2023 ob 15. 45 (3.45 pm), v kapeli Chapel of Repose v Altona Memorial Parku. Po njem so ga odpeljali na upepelitev. V družini je bilo šest otrok. Do 15. leta se je šolal in pomagal pri domačih opravilih. Bodočo ženo Danico je spoznal že v šoli; živela sta v isti vasi. Leta 1956 sta se odločila, da bosta zapustila domače okolje. Pobegnila sta v Italijo. Najprej sta bila 17 mesecev v begunskem centru v Vidmu (Udine). Tam sta se po štirih mesecih poročila. Leta 1958 se jima je v Aversu rodila hčerka Anne. Po skoraj triletnem bivanju v Italiji sta z ladjo *Toscana* odplula proti Avstraliji. V Melbournu sta jih sprejela Antonova sestra Ivanka z možem Tonijem. Kmalu se jima je rodil sin Louis. Svoj prvi dom si je družina ustvarila v Newportu, leta 1970 pa sta zgradila hišo v Altona Meadowsu. Anton je bil zelo delaven človek in je to pričakoval tudi od svojih otrok. Po pripovedovanju hčere in sina v njihovi družini ni bilo časa za brezdelje ali brezskrbno poležavanje.

Sočutje ženi Danici, hčerki Anne, sinu Louisu, vnukinjam Nichelle, Kylie, Emily, vnuku Ryanu, pravnuku Ashkanu, pravnukinji Isabelle, bratu Alojzu in sestri Mariji v Avstraliji, ter sestrama Anici in Pepci v Sloveniji.

JOSIPA VERKO, rojena LOVRIČ, je umrla v torek, 22. avgusta 2023, v Sunshine Hospitalu v St Albansu. Ro-

dila se je 3. julija 1942 v Crikvenici na Hrvaškem. Od nje smo se poslovili v ponedeljek, 4. septembra 2023, v cerkvi St Martin de Porres v Avondale Heightsu. Ob 11. uri je bila maša zadušnica, po njej smo jo ob 13. uri (1pm) pokopali na pokopališču Keilor. Bila je izučena šivilja. Pri dvajsetih letih je spoznala Alojza, ki pa je kmalu odpotoval v Avstralijo. Razmerje se je zato odvijalo na daljavo, po pismih, dokler ni leta 1964 priplula z ladjo *Roma* k svojemu izvoljencu v Melbourne.

Kmalu po prihodu sta se 14. decembra 1964 poročila v Kewju. Delala je kot šivilja v Prahranu. Kmalu sta si z možem ustvarila dom v Footscrayu, nato pa v Altona Northu. Leta 1969 se jima je rodila hčerka Diana. Kasneje je delala v tovarni Frank Hook Plastics v okrožju Altona North. Kasneje se je družina preselila v Avondale Heights, v hišo, ki jo je zgradil mož Alojz.

Sočutje hčerki Diani in vnukinji Isabelli.

AVGUŠTIN PAVLIČ je umrl v soboto, 26. avgusta 2023, v ONJ Cancer Wellness & Research Centru v Heidelbergu. Rodil se je 25. julija 1937 v Gradinu. Od njega smo se poslovili v sredo, 6. septembra 2023, v naši cerkvi v Kewju. Ob 10. uri je bila maša zadušnica, po njej smo ga ob 12. uri pokopali na pokopališču Fawkner Memorial Park. V družini so bili štirje otroci. Mati mu je zgodaj umrla, zato so zanj skrbeli mamini starši, ki so ga ljubeče vzgajali. Kot mlad fant je zapustil Slovenijo, kratek čas preživel v Italiji, se nato z ladjo podal proti Avstraliji in prispel v Melbourne. Tu je spoznal Danilo in se kmalu poročil

z njo. Rodili so se jima štirje otroci: Vesna, Aleksandra, Silvia in Daniel. Bil je dober, delaven mož in oče. Imel je izreden smisel za humor. Kot prostovoljec je veliko časa preživel v Istrskem klubu v Campbellfieldu.

Sočutje ženi Danili, hčerkam Vesni, Aleksandri in Silvii, sinu Danielu, vnučkinjam Antreecy, Wynti, Taylah, Emily in Carli, vnukom Michaelu, Scottu in Conradu, ter pravnukoma Fletcherju in Olliju.

STANISLAV (Stanley) STOPAR je umrl v četrtek, 31. avgusta 2023, v Box Hill Hospitalu v Box Hillu. Rodil se je 2. junija 1933 v Dobravljah pri

Ajdovščini. Od njega smo se poslovili v petek, 8. septembra 2023, v naši cerkvi v Kewju. Ob 12. uri je bila maša zadušnica, po njej so ga odpeljali na upepelitev. V družini so bili štirje fantje. Mlad se je peš podal proti Trstu, od tam pa je izmed treh držav, ki so mu jih predlagali, izbral Avstralijo. Še pred olimpijskimi igrami 1956 je prišel v Melbourne, kjer je našel svobodo in zadovoljstvo ter si ustvaril družino. Bil je človek, ki je govoril to, kar je mislil, in delal to, kar je govoril. Predan je bil svoji družini, rad je imel živali in delo na vrtu.

Sočutje ženi Jeleni ter hčerkama Yolandi Marii in Belindi Emiliji.

V URAH NAŠEGA VEČERA

Danica Petrič

30. julija 2023

Sonce je najlepše, ko zahaja,
ko nagne se pod noč večerna zarja,
najlepše barve ono nam podarja,
le tiha misel nas tedaj obhaja

o urah dneva, ki odhaja,
o bistvu duše, ki ostaja,
o njivi, ki smo jo zorali,
rodovom mladim posejali.

Sonce je najlepše, ko zahaja,
ko nagne se nad noč večerna zarja,
najlepše barve ono nam podarja,
le tih spomin se nam tedaj poraja:

o dnevih lepih in vremenih
sončnih, temnih in veselih,
življenja burnem valovanju
in čolna našega iskanja.

Sonce je najlepše, ko zahaja,
ko nagne se pod noč večerna zarja,
najlepše barve ono nam podarja,
le želja ena v srcu nam ostaja:

da zarja ljuba, tiha,
vsa zlata, mirna, draga
ostane zmeraj blaga
do zadnjega nam diha.

Vera Lisiecki

Jože in Katy Stopajnik

Stan in Marija Debelak

Milica Kosi

Tone Brne dopolnil 102 leti

Marija Patafta

Albert in Iva Logar

Lora Vičič dopolnila 80 let

Kristina Songor

POLOVINKE

Katarina Mahnič

Sendvič generacija (21)

Tretjega septembra sem se v Ljubljani prvič spet zbudila v meglo. Še v prejšnji številki *Misli* sem v Polovinkah opevala čare slovenskega poletja, prvo megleno jutro pa je že očiten znak, da se poletje poslavlja in se počasi odpravlja na južno poloblo, na vašo stran. Z mamico, pri kateri vsak mesec preživim vsaj teden dni, ker je pri svojih triindevetdesetih zmeraj bolj potrebna pomoči, sva morali za dobro uro prestaviti jutranji sprehod. Od zdaj naprej ne bo več treba vstajati ob sedmih in biti vsaj ob osmih že zunaj, ker kasneje sonce preveč neusmiljeno žge. Prva megla je tudi znak pešanja njegove moči; vedno nižje na nebu je in dnevi niso samo bolj sveži, ampak, žal, tudi vedno krajši. Vsako jutro narediva isti krog okoli velikega travnika s kozolci, ki ga je vedno manj, saj ga veselo zazidujejo – lokacija ob gozdu je v Ljubljani, kljub zasoljeni ceni, zelo zaželjena. Vsako jutro mamica potiska svojo hojico s kolesi, jaz pa hodim zraven nje – zaradi družbe, zaradi varnosti, za spodbudo. Prav ta prvi megleni dan pa nama kot žarek upanja pride nasproti dolgolasi mladenič, naju prijazno pozdravi in se nasmehne – dejansko se

Štorcklji v vasi Podzemelj ob Krki

spogleda z nama. Kakšno nepričakovano darilo!

Navadila sem se že, da so stari ljudje za mlajše in otroke praktično nevidni. To izkušnjo imam pri še ne šestdesetih letih tudi sama, saj me otroci v mamiini soseski ignorirajo, niti »dober dan« ne iztisnejo iz sebe. Ob mamici s hojico pa sploh postanem nevidna. Podobno se mi je dogajalo tudi, ko sem z vozičkom zadnje leto njegovega življenja vozila atka – kot bi bila kužna, se mi

je zdelo, saj so se naju otroci skoraj izogibali ali pa se stiskali k staršem in jih radovedno pogledovali, češ, kaj pa se tale starec prevaža v vozičku. Kot da ne bi imeli stika z resničnim svetom, kot da ne bi vedeli, da se v življenju tudi postaraš, oslabiš, spet pristaneš na vozičku. Ali pa si na njega celo obsojen vse življenje. Kot da jim tega nihče ne bi povedal, ker je trenutno nekakšen »trend«, da je treba

mlade, sploh »nedolžne otročičke«, obvarovati pred vsemi neprijetnimi stvarmi, pa četudi neusmiljeno stopajo po isti poti, na kateri jih čaka tudi marsikaj grdega. Starost pač nikomur ne prizanaša. Ko sem bila stara šest let, je v naš dom prišla živet Pepca, gospa, ki je pazila na naju s sestro, ker sta imela starša delo, ki je velikokrat trajalo pozno v noč. Pepca je bila rahlo grbasta in nosila je čudne ortopedске čevlje z visokim podplatom, ki so vsaj malo podpirali njene zvite gležnje in stopala zaradi rahitisa in pretiranega fizičnega dela v otroštvu. Ker še nisem hodila v šolo, sem veliko časa preživela z njo in se nanjo navezala bolj kot na obe stari mami. Spremljala sem jo tudi k maši in spomnim se, kako ogorčena sem bila, ko so ljudje, pa ne samo otroci, brezsravno buljili v njene noge in celo kdaj kaj neumestnega pripomnili. Zame je bila Pepca krasna in popolna. Morda o tem toliko razmišljam zato, ker sem se zaradi skrbi za mamico hočeš nočeš prisiljena vživeti v kožo starega, za marsikoga že odpisanega človeka. Kar zna biti na dolgi rok precej utrudljivo; včasih se mi zdi, kot da sem talka, ki ne more več svobodno razpolagati s svojim časom. Pred kakšnimi petnajstimi leti sem prevajala zabaven roman avstralske pisateljice Margaret Clark *Osebno in zaupno*, v kateri je glavna junakinja poznih srednjih let Cath razpeta med že rahlo dementna starša, ki nikakor nočeta v dom za ostarele, in odraslo hčerko, ki jo z neodgovornimi dejanji prav tako spravlja ob živce. Cath posrečeno zapiše, da je ženska sendvič generacije. Danes se mi knjiga ne zdi več tako zabavna, saj sem ženska sendvič generacije trenutno sama.

Avgust so v Sloveniji, kot seveda že veste, zaznamovala silovita neurja in poplave, ki so naredila gromozansko škodo in številnim ljudem uničila premoženje ali celo odnesla dom. Strašno rada imam vodo, rada imam reke, ne bojim se jih. Če bi se morala odločiti, kaj bi raje izkusila, poplavo ali požar, bi nemudoma izstrelila, da prvo. Ko pa sem po televiziji gledala moč vode in razdejanje, ki ga je pustila za seboj, nisem bila več tako prepričana, kaj bi izbrala. V eni od hudih neviht nama je zalilo samo notranjost najinega bivalnega kombija, pa še to po lastni nemarnosti, saj sva pustila odprta strešna okna. Nič kaj prijeten občutek ni bil, ko sva po vsem vrtu sušila stvari. Ne morem si predstavljati, da ostaneš popolnoma brez vsega. Je pa zanimivo, da so bili ljudje takoj po katastrofi najbolj prizadeti, ker jim je odneslo spomine – fotografije, pisma, dnevnike, ljube knjige, stvari, ki so jih prinesli od vsepovsod. Nekakšno dušno hrano. Izgube materialnih stvari so se zavedli kasneje, po začetnem šoku. O dveh obrazih iste reke sem veliko razmišljala tudi na moji Kolpi, ko sem ležala na naravnem jezcu na kopališču Krasinec in me je prijazno masirala čezenj deroča voda. Reka kot tolažnica na eni in kot sodnica na drugi strani. A očitno ljudje hitro pozabljamo in odpuščamo hude stvari, saj so bila na jezcu poleg mojega kot na ogrlici nanizana številna človeška in pasja telesa, ena v uživaškem lenarjenju, druga v brezskrbni igri z vodo in kamni. Človek, hvalabogu, še vedno potrebuje sožitje z naravo in zaupanje vanjo, in tega za dolgo ne more spremeniti nobena naravna ujma. Pozabimo, in spet dokaj brezskrbno živimo naprej.

Prizorišče koncerta na sosedovem vrtu v Semiču

no lipo na sosedovem vrtu, kamor so v ta namen prinesli stole in ozvočenje. Ker najin vrt leži »nadstropje« višje, sva si nanj namestila ležalnika in s pijačo v roki uživala na »VIP balkonu«, kot sva v šali poimenovala najin čudoviti prostor. Božanska glasova, zvezde, pol lune, lučke po drevesih, silhueta stare lipe, hortenzije v odvetu. Naslednji dan so kot zaključna glasbena skupina na glavnem trgu nastopili Čuki. Skupina, ki jo poznamo vsi Slovenci, mali in veliki (zagotovo tudi avstralski). Sin Jon jih je pred skoraj tridesetimi leti oboževal in njihova kaseta *Rdeča mašna* je odmevala v najinem starem fordu, kamorkoli sva se peljala. Nikoli do zdaj pa jih nisem videla v živo, ker, roko na srce, niso igrali tipa muzike, kakršno rada poslušam. Tako da sva bila oba z Branetom, po duši stara rokerja, prepričana, da bova na koncertu zdržala nekaj pesmi in šla domov spat. Pa sva ostala do konca, do enih zjutraj. Čuki so res pravi profesionalci, pa vendar topli in spontani. V petih minutah igranja so osvojili otroke, potem še odrasle. Pelo se je in plesalo in na koncu je z njimi zaigral še znani semiški harmonikaš Slavo Plut, ki je trenutno na invalidskem vozičku in ni mogel na oder, zato so se mu Čuki pridružili pod njim. V tesen krog so povabili vse navzoče in skupaj smo samo ob zvokih harmonike zapeli »V vasici tihi je dolina mala«. Priznam, da mi je šlo na jok. Take stvari težko doživiš kje drugje kot v manjšem kraju v Sloveniji. Saj ima tudi avstralsko podeželje take kraje, marsikatero prireditev sva z Jonom ujela na najinih poteh. Ampak čeprav so vsi prijazni, nekako ne sodiš zraven. Ne pripadaš. Nimaš spominov. Še besedil ne znaš na pamet ... Samo doma si res lahko do konca – domač. Pa saj sami najbolje veste, kaj hočem povedati.

Avgust smo v Semiču zaključili s trgatvijo aronije, ki je marsikje v Beli krajini nadomestila vinograde. Obetala je manj dela, saj je ni treba škropiti, in več zaslužka, ker je bil nekaj let aronijin sok pravi modni hit – najbolj zdrav sok pod soncem – za zabeljeno ceno. Vse to ne drži povsem, ker je njena trgat

Je bil pa avgust tudi sezona različnih veselic in prireditev. V Semiču so višek doživele pod naslovom »Konec poletja na semškem plac«. Dogajale so se vse mogoče stvari – od razstave drobnice, folklornih plesov, prikazov domačih obrti do stojnic, kulinarčne ponudbe in različnih koncertov. Enega, s priznanima pevcema Nuško Drašček in Mitjem Ferencem, so prireditelji pripravili kar pod mogoč-

skoraj zahtevnejša od grozdne, saj so jagode majhne in ogromno jih je. Ampak če se zbere dobra družba, se vse da. Jutri, ko smo že globoko v septembru, pa sva vabljen na »pravo trgat«, tokrat na Zdole blizu Krškega. Se je veselim, in vsega, kar se prijatelji pogovorimo med delom v vinogradu.

Vmes se nama je septembra zgodila še Kalifornija. Na dvanajstdnevno strokovno ekskurzijo s študenti gozdarske fakultete v Ljubljani bi morala z Branetom odpotovati že pred dvema letoma, pa nas je ustavil covid. To še zdaleč ni bil navaden turistični izlet, ampak romanje k drevesom, trem veličastnim ali sveti trojici med drevesi, kot jih posrečeno imenuje profesor Robert Brus, ki nas je vodil: k dolgoživim borom, najstarejšim živim organizmom na planetu; k mamutovcem, ki so največji po volumnu in obsegu; in k najvišjim, tudi stometrskim sekvojam. Ko se sprehajaš med temi veličastnimi bitji se zaveš, kako majhni in nepomembni smo ljudje in kako minljivi smo, oni pa so tukaj že tisočletja in bodo tukaj, ko nas že davno nikjer ne bo. Več o tem čudovitem doživetju sem prihranila za prihodnje *Misli*, zdaj naj samo še strnem začetek s koncem: poleg narave so naju navdušili tudi mladi bodoči gozdarji, ki so bili perfektna družba. So mi kar vrnili vero v mladega človeka; mogoče pa le ni vse tako črno, kot se zdi.

Avgustovska trgat aronije

Most v San Franciscu z dvigajočo se meglo

In še ena zanimivost o za Slovence nadležni megli. V okolici San Francisca, kjer so največja naravna rastišča sekvoj, ta drevesa ne bi uspevala brez znamenite megle, ki vsako dopoldne zagrne pacifiško obalo, mesto in celo pogled na znameniti most Golden Gate Bridge. Stari slovenski pregovor, da je »vsaka stvar za nekaj dobra«, v Kaliforniji drži tudi za meglo.

ST. RAPHAEL'S SLOVENIAN MISSION
p. Darko Žnidaršič OFM
313 Merrylands Road, PO Box 280
MERRYLANDS NSW 2160
Tel.: (02) 9637 7147
Mobile: 0409 074 760
Fax: (02) 9682 7692
Mail: slomission.sydney@gmail.com

Slovenian Mission Sydney

SV. FRANČIŠEK V PRIRODI

Anton Medved

Imetek svoj je ves razdelil
in haljo raševo oblekel,
v samoto mirno se preselil,
sladkostim svetnim se odrekel.

V prirodi je Frančišek sveti
miru iskal in našel srečo.
Ljubezni božje plamen vneti
objel je dušo hrepenečo.

Sedel je nekoč sam na skali
pod senco hladnega drevesa
na cvetni jezerski obali
in hvalil dobra je nebesa,

ki so od davnega že veka
življenje dala vsaki stvari,
ki so postavila človeka,
naj celi zemlji gospodari.

Tedaj so se cvetovom čaše
na šir odprle pred svetnikom
in jagnjeta z zelene paše
sledila so njegovim klikom.

In iz goščav so priskakljale
do njega brzonoge srne,
in ribice so radoznale
iz vode kukale srebrne.

In sedale so drobne ptice
na rame mu, na roke bele,
poljubljale mu s kljunčkom lice
in sladke pesmi žvrgolele.

Teh ptic ni več, a pesmi tiste
v njegove prsi so se zlile,
iz prsi spet privrele čiste
in se do danes ohranile.

MED NAMI JE BILO ...

Julij in avgust, naša zimska meseca,
sta bolj meseca zatišja. Letošnjo zimo
sta bila zelo mrzla, kar se je poznalo
tudi v cerkvi, kljub temu, da smo pred
nekaj meseci obnovili ogrevanje (in
hlajenje za poletne mesece). V juliju
obhajamo nedeljo Slovencev po svetu;
pričakujemo kakšen odmev s »sreča-
nj(a) v moji deželi«. Praznovali smo
praznik slovanskih apostolov Cirila in
Metoda, zavetnika Evrope sv. Benedik-
ta in še druge godove, zadnjo nedeljo v
juliju pa Dan starih staršev.

Naši sosede melkiti pa so tretji teden
v juliju obhajali tridnevniko pred pra-
znikom njihovega zavetnika sv. Elija.
V ponedeljek, 17. 7., so pri njihovi sv.

maši peli pevci iz njihovih župnij sv.
Janeza – St. John the Beloved, Greena-
cre, St Rita, in domači pevci župnije sv.
Elija, pretežno mladi iz teh župnij. V
torek, 18. 7., so pripravili bogosluž-
je maronitski duhovniki in verniki, ki
so prišli v goste. V sredo, 19. 7., so
pripravili slovesne večernice, sv. mašo
je vodil Fr Georges Tadourian, ki je v

avgustu praznoval obletnico svojega
duhovniškega posvečenja. Glavno sv.
mašo – somaševanje v četrtek zvečer,
20. 7., pa je vodil njihov župnik Fr
Ibrahim Sultan. V nedeljo, 23. 7., so
po sv. maši pripravili BBQ, sv. mašo je
vodil g. Georges.

Danica Petrič

naši cerkveni pevci. Hvala vsem, ki ste
sodelovali, poskrbeli za dobrote in za
postrežbo v dvorani. Ganljiva pesem

Kristina Korpar

»Mami, oj mami« nas je spomnila na
številne starše in stare starše, ki so že
pri nebeškem Očetu, mnogi pa so še
pomemben zgled – steber svojih dru-
žin in naše župnijske družine. Pesem
je posvečena mladi mami iz Posavja
(okolica Brežic), ki jo je junija 1939
v neurju ubila strela in je zapustila
šestletno hčerko in triletnega sina.

Kasneje je to pesem pred skoraj 60 leti na novo posnel ansambel Toneta Kmetca s Ptujja in zato jo danes poznamo. V avgustu so našo Slovenijo prizadele katastrofalne poplave in zemeljski plazovi. Zato smo v nedeljo, 13. 8., v Canberri pa v nedeljo, 20. 8., zbrali nedeljske nabirke za pomoč prizadetim, konec meseca pa smo imeli sestanek na Zoomu in začeli z akcijo – s kampanjo, v kateri še naprej zbiramo denarna sredstva. Bog povrne darovalcem in vabljeni, da še naprej pomagamo skupaj. Irena Stariha je 3. 9. po sv. maši pri Sv. Rafaelu in popoldne

**Martin Konda
in Jože Marinč**

na slovenskem društvu predstavila projekt zbiranja sredstev. Na očetovski dan, 3. 9., smo voščili našim očetom. Ob koncu sv. maše nam je prišel voščiti naš soseda, melkitski duhovnik Fr Georges Ta-

dourian, ki je tudi sam poročen in oče štirih otrok. (Grškokatoliški duhovniki – duhovniki vzhodnega obreda so lahko poročeni, vendar se morajo poročiti pred diakonatom.) Melkiti so praznovali očetovski dan nedeljo prej, 27. 8., ko je sv. mašo daroval njihov škof msgr. Robert Rabbat, ki nas tudi pozdravlja, nam vošči za pomenljivi dan in se zahvaljuje našemu občestvu za velikodušnost.

SYDNEY – MERRYLANDS – SV. RAFAEL

Naša bogoslužja so nam vsem v spodbudo, da se redneje družimo, se povežemo in si prisluhnemo. V cerkev prihajamo tudi zato, da še kaj zvmemo, ko se srečamo, najprej pa seveda živimo iz Božje besede in evharistije. Konec letošnjega aprila smo Slovenci ostali brez svoje radijske oddaje na Radiu SBS. Marsikdo je tudi meni potožil, kako so – in smo – odrezani, kako ne vedo za dogajanja in včasih tudi ne za rajne rojake, zato je še toliko več vredno, da pridemo skupaj. Ne samo ob glavnih praznikih ali na pogrebih. Vsak Gospodov dan je pomemben mejnik v življenju kristjana in slovenskega kristjana pod Južnim križem.

Irena Stariha

Srečanja v dvorani imamo zdaj na štirinajst dni. Veseli bomo še kakšnega para pridnih rok za nedeljsko postrežbo, pa piškotov, kave, čaja, sladkorja in še česa.

Konec septembra praznujejo svoj praznik sveti nadangeli Mihael, Gabrijel in Rafael. Naš zavetnik sv. Rafael nas vabi h Gospodovemu oltarju **v nedeljo, 1. 10., ko bomo praznovali žegnanjsko nedeljo in zakonske jubileje.** Jubilanti se čimprej prijavite. Po sv. maši in obnovitvi zakonskih obljub nas čaka

skupno kosilo v dvorani, tudi na tega se čimprej prijavite.

Zvečer po našem žegnanju se (p. Dar-ko) odpravljam v Slovenijo na oddih. Do 27. 10. bo za našo cerkev in bogoslužja skrbel p. David Šrumpf.

Prvo nedeljo v oktobru, letos takoj prvega, premaknemo ure na poletni čas. Večerne sv. maše bodo do konca marca ob 7.00 zvečer.

Prvo nedeljo v novembru se bomo spet zbrali k bogoslužju za naše rajne, 5. 11. ob 10.00. Ob 9.00 bo blagoslov na starem slovenskem pokopališču, ob 9.30 rožni venec v kapeli Kristusovega vstajenja v mavzoleju na katoliškem pokopališču, ob 10.00 sv. maša in ob 11.00 blagoslov na novem pokopališču sv. Rafaela v Rookwoodu. Prosim Vas, da spomine naročite čimprej.

Seveda se sv. maše udeležimo tudi na praznik vseh svetih, v sredo 1. 11. in v četrtek, 2. 11., ko se spominjamo vseh vernih rajnih ali vernih duš. Tri četrt ure pred dopoldanskima sv. mašama molimo po dva dela rožnega venca za naše rajne (1. 11. ob 8.45, 2. 11. ob 9.45, nato je sv. maša).

WOLLONGONG – FIGTREE – SLOVENSKA CERKEV VSEH SVETIH

Sv. maše so vsako 2. nedeljo v mesecu ob 5.00 popoldne, od aprila do vključno septembra pa ob 4.00 popoldne: 9. 7., 13. 8., 10. 9. ob 4.00 popoldne. Oktobra je sv. maša že ob 5.00 popoldne, enako tudi za žegnanjsko in zahvalno nedeljo, ki bo 12. 11. Letos praznujemo 40-letnico blagoslova naše cerkve. Cerkev je blagoslovil škof msgr. William Murray iz Wollongonga na 1. adventno nedeljo, 27. 11. 1983.

Biseromašnika p. Carl Scaeffler in p. Christopher Gardiner v Waverleyu

Naslednje leto praznuje 40-letnico tudi Marijino svetišče v Penrose Parku, kamor radi poromamo. Sv. maša je tam vsak dan ob 11.00 dopoldne, ob nedeljah pa so sv. maše ob 8.00, 9.30 (1. in 3. nedeljo v mesecu v poljskem jeziku – polish), 11.00, in zadnjo nedeljo v mesecu španska sv. maša ob 1.00 popoldne. (Več na: penrosepark.com.au)

Srebrna maša: prvo nedeljo v novembru, 5. 11. ob 5.00 popoldne, bo v hrvaški cerkvi Marije Kraljice v Figtreeju (7-9 Bellevue Road) obhajal srebrno mašo naš znanec, hrvaški pater Ivo Tadić OFM. Srebrnemu mašniku iskreno čestitamo! Tudi naši rojaki ste vabljeni k tej pomenljivi slovesnosti, saj se tudi p. Ivo rad pridruži nam, kadar obhajamo kakšne slovesnosti v naši cerkvi vseh svetih. Le dober kilometer je med obema cerkvama, ki ležita med morjem in gorami.

Za sv. mašo narodov še nismo dobili obvestila. Ta sv. maša je namreč trikrat odpadla zaradi epidemije covid-19. Nedelja izseljencev in beguncev je zdaj zadnja v septembru, toda ta nedelja je za marsikatero etnične skupnosti in duhovnike neustrezna. Upamo, da najdemo rešitev, ko se bomo srečali izseljenski pastoralni delavci z g. škofom Brianom Mascordom, ali pa sami.

CANBERRA – GARRAN – SV. PETER IN PAVEL

Sv. maše so vsako 3. nedeljo v mesecu ob 6.00 zvečer, od maja do avgusta pa ob 5.00 popoldne. Septembra je sv. maša spet ob 6.00 zvečer in tako vse poletje.

KRALJIČINA DEŽELA – QUEENSLAND

Romanje v Marian Valley ob 14. obletnici kapelice Marije Pomagaj bo v soboto, 9. 9. 2023. Sv. maša je ob 11.00 dopoldne. Za druga bogoslužja se dogovorimo.

NAŠI POKOJNI

HERMINA BRODNIK, rojena PEZDEVŠEK, je umrla v bolnišnici Wollongong 25. 6. 2023 zvečer. Rodila se je 28. 11. 1935 v Šmarju pri Jelšah. Hermina je bila poročena z Jožetom Brodnikom, ki je že pokojni (u. 2009). Bila je gospodinja, rodili so se jima trije sinovi. Dolga leta je nosila križ bolezní, patra Valerijan in Darko sva jo vsak mesec obhajala na domu, kadar sva maševala v Wollongongu – Figtreeju. Bila je zelo hvaležna in potrpežljiva, še sama je prišla odpret, ko sem ji zadnjič prinesel obhajilo. Hermina zapuša sinova Daniela in Patricia, svakinjo Barico in njeno družino, in še druge sorodnike. K pogrebnemu obredu smo se zbrali v ponedeljek, 3. 7. 2023, na pokopališču Lakeside – Kanahooka, kjer počivata tudi mož Jože in sin Johnny, ki je umrl pred skoraj tremi leti.

BORIS RADALJ je umrl v torek, 4. 7. 2023, v bolnišnici Westmead. Rojen je bil 25. 12. 1933 v Vlaki na Hrvaškem, v župniji Marijinega rojstva Zavojane (nadškofija Split – Makarska). Poročen je bil z Mary Porok, po poklicu je bil

delavec, zdaj je bil v pokoju. Zapuša ženo Mary, sina Andrewa in Davida, ter svakinjo Mili Trdoslavič in nečakinjo Helen z družinama. Pogrebno sv. mašo smo obhajali v petek, 21. 7. 2023, v naši cerkvi sv. Rafaela v Merrylandsu. Pokopan je na pokopališču Pinegrove.

FRANC KAVČIČ je umrl 29. 7. 2023 v domu starejših Southern Cross Aged Care v Greystanesu, NSW. Rodil se je 4. 12. 1930 v Ljubinju v župniji Tolmin. Po poklicu je bil voznik tovornjaka, poročen je bil z Vilmo, rojeno Bizjak. Franc je bil ustanovni član Kluba Triglav, pomagal je tudi pri gradnji naše cerkve sv. Rafaela. Zapuša ženo Vilmo, sina Danila z ženo Roslyn, hčer Vesno, vnuke Luka, Liama, Kaina, Joela, sestro Ivo z družino in druge sorodnike. K pogrebnemu obredu smo se zbrali v naši cerkvi sv. Rafaela v Merrylandsu v petek, 11. 8. 2023, in ga pospremili na pokopališče Forest Lawn – Leppington.

ANTON JOSEPH SELES je nepričakovano umrl v petek, 28. 7. 2023, v Georges Hallu, NSW. Našli so ga mrtvega. Rodil se je 11. 4. 1981 očetu Jožetu in materi Ani, rojeni Bako. Krščen je bil v naši cerkvi sv. Rafaela. Zakrament sv. birme je prejel v domači župniji v Georges Hallu. Po poklicu je bil pleskar in soboslikar, ostal je samski. Zapuša mamó Ano in brata Martina z družino. Oče Jože je umrl pred štirimi leti. K pogrebnemu obredu smo se zbrali v naši cerkvi sv. Rafaela v ponedeljek, 14. 8. 2023, in ga pospremili na slovensko pokopališče sv. Rafaela v Rookwoodu.

LUCIANO BOGATEC je nepričakovano umrl v petek, 11. 8. 2023 zvečer v

bolnišnici Northern Beaches Hospital, French Forest, NSW. Rodil se je 20. 6. 1928 v Brescii v Italiji kot najstarejši od osmih otrok. Svoja mlada leta je preživljal v Trstu blizu železniške postaje, oče je bil železničar. Luciano se je izučil za orodjarja in delal kot vzdrževalec na ladjah. V Avstralijo je prišel leta 1955 in se čez tri leta poročil z Zorko – Emilio Kapelj. Njun zakon je blagoslovil duhovnik dr. Ivan Mikula. Luciano in Zorka sta kasneje kupila trgovino in jo uspešno vodila 25 let, do upokojitve. Luciano zapuša ženo Zorko, sina Edwina z ženo Chrisando, sina Adriana z ženo Lorraine, vnuke Ryana, Camerona, Luka, Austina in Brooke, bratranca Franca Daneva in njegovo družino, svaka Emila Kapelja in njegovo družino, ter sestri Adelo in Silvijo in brata Alda z družinami. Pogrebno sv. mašo smo darovali v Rookwoodu v kapeli Mother of Mercy v četrtek, 17. 8. 2023. Pokopan je na slovenskem pokopališču sv. Rafaela v Rookwoodu.

FRANC KRANJC je umrl v bolnišnici v Blacktownu v četrtek proti večeru, 10. 8. 2023. Rodil se je 2. 10. 1934 v Volčah pri Pivki, župnija Košana. Po poklicu je bil mizar. Poročen je bil z Ivanko Trebec, ki je že pokojna (u. 2009). Franc je pred dolgimi leti pomagal graditi našo cerkev sv. Rafaela in Klub Triglav. Zapuša hčer Anico – Anno, sina Franca z ženo Donno, vnuke Hayley, Jayka, Chloe in Tamaro. V bolnišnici je prejel zakramente. K pogrebnemu obredu smo se zbrali v naši cerkvi sv. Rafaela v sredo, 23. 8. 2023, in ga pospremili na pokopališče Pinegrove, kjer skupaj z ženo Ivanko čakata vstajenja.

SERAFINSKI ROŽNI VENEC

Serafinski rožni venec je del frančiškanske tradicije. Zelo nazorno odraža srce Frančiškove duhovnosti: doživeti Marijino življenje. Njegova zunanja oblika se navdihuje pri legendi, ki govori, da je Marija na zemlji živela 72 let. Zato je serafinski rožni venec sestavljen iz sedmih desetk rožnega venca, ki se mu na koncu dodata še dve zdravamariji.

Kako molimo serafinski rožni venec?

Priprava:

Marija čista Devica, darujem ti venec, da počastim spomin na dvainsedemdeset let, ki si jih preživela na zemlji. Podeli mi milost, da te bom tako častil v življenju, da bom deležen tvoje družbe v nebeški slavi.

Na začetku serafinskega rožnega venca lahko molimo vero, lahko pa tudi samo slava očetu. Vsako desetko začnemo z očenašem in zaključimo s slava očetu in potem takoj nadaljujemo z novim očenašem. Molimo očenaš in deset zdravamarij z vzkliki:

1. ki si ga Devica z veseljem od Svetega Duha spočela
2. ki si ga Devica z veseljem k Elizabeti nosila
3. ki si ga Devica z veseljem rodila
4. ki si ga Devica z veseljem Modrim molit dala
5. ki si ga Devica z veseljem v templju našla
6. ki si ga Devica z veseljem prva od mrtvih vstalega videla
7. ki te je Devica z veseljem v nebesa vzel in te z veseljem za kraljico nebes in zemlje kronal

Na koncu dodamo prošnji:

Marija, daj, da bodo vsi otroci svetega Frančiška tudi tvoji otroci.

Zdrava, Marija;

Marija, izprosi, da vsi otroci svetega Frančiška dosežejo večno življenje!

Zdrava, Marija.

In zmolimo še po namenu svetega očeta: Oče naš, Zdrava Marija, Slava Očetu.

Rožni venec zaključimo z molitvijo Pozdravljena, Kraljica ali primerno pesmijo.

Pozdravljena, Kraljica, mati usmiljenja, življenje, veselje in upanje naše, pozdravljena! K tebi vpijemo izgnani Evini otroci, k tebi zdihujemo, žalostni in objokani v tej solzni dolini. Obrni torej, naša pomočnica, svoje milostljive oči v nas in pokaži nam po tem izgnanstvu Jezusa, blagoslovljeni sad svojega telesa. O milostljiva, o dobrotljiva, o sladka Devica Marija!

Slovenian Mission Adelaide

P. DAVID ŠRUMPF OFM

47 Young Avenue, West Hindmarsh SA 5007

Poštni naslov: PO Box 156, WELLAND SA 5007

P. David (mobilni tel): 0497 097 783; Telefon v Melbournu: 03 9853 7787;

E-mail: slomission.adelaide@gmail.com

Ta prispevek za septembersko-oktobrske *Misli* pišem v Frančiškanskem samostanu v Kamniku. Sedim za mizo pred računalnikom; ko vzdignem pogled, lahko občudujem prekrasne Kamniške Alpe, ki se kopljejo v poletno-jesenskem soncu. Že na poti z brniškega letališča sem se ustavil v kamniškem samostanu za kosilo, zdaj pa sem za nekaj dni spet **gost p. Cirila in pastoralne sodelavke in misionarke Marije, ki živita in delujeta v tem samostanu**. Obujamo prelepe spomine na dobrih šest let, ki smo jih preživeli skupaj v Melbournu. Včeraj se nam je pridružil tudi moj sošolec, **salezijanec g. Štefan Krampač**, ki je pred desetimi leti preživel več kot pol leta v svojem rodnom Melbournu in v Adelaidi. Leta 2013, ko sem čakal na vizo, je pomagal p. Cirilu, da je lahko tudi v Adelaidi bogoslužje potekalo po načrtu, ki sta ga ob odhodu p. Janeza v Slovenijo naredila p. Ciril in naš tedanji provincial ter sedanji ljubljanski nadškof p. Stane Zore, naslednje leto pa je nadomeščal p. Cirila, da v Melbournu in Adelaidi nisem bil sam. **Tako sem imel priložnost p. Cirilu in Ma-**

riji izročiti številne pozdrave, ki ste mi jih naročili; zanje se zahvaljujeta in tudi sama vse lepo pozdravljata. Prav tako mi lepe pozdrave naroča salezijanski duhovnik g. Štefan Krampač, ki je pred desetimi leti prihajal med vas v Adelaido za svete maše.

Salezijanec g. Štefan Krampač, p. Ciril in p. David v cerkvi v Kamniku

Hkrati pa obujam spomine na leta, ki sem jih sam preživel v Kamniku. V tem samostanu sem, takoj po novi maši 1990, preživel moje prvo duhovniško leto, še prej pa sem tukaj živel štiri leta, ko sem hodil na kamniško državno gimnazijo. **Letos je preteklo 40 let od naše mature** in sošolci so me vabili, naj pridem na praznovanje: »Ti samo povej, kdaj prideš, bomo imeli praznovanje takrat.« To obletnico bomo obhajali nocoj v Domžalah. Štirideset let je že doba, ko bomo, čeprav se počutimo še mladi, obujali lepe spomine, saj so kakšni manj lepi, če so sploh bili, že zbledeli. Letos bomo prvič praznovali brez naše razredničarke in učiteljice slovenščine **prof. Tine Romšak**, ki je umrla za covidom. Gotovo se je bomo še posebej spomnili.

Moja misel pa vedno pogosteje »skoči« v West Hindmarsh in Kew, saj se čez nekaj dni že vračam v Avstralijo. Seveda je za to »kriv« tudi p. Simon Peter, urednik *Misli*, ki mi je, ko smo ga sinoči poklicali po telefonu, prijazno povedal,

Srečanje bratrancev in sestričen po očetovi strani

da mu manjka samo še moj prispevek. Ko se pred prihodnjo nedeljo, 24. septembra, vrnem za mašo v Adelaidi, še isti dan odpotujem v Melbourne, kjer bova oblikovala *Misli* ter jih poslala v tiskarno, da jih boste lahko kmalu

dobili v poštne nabiralnike. Nato se pred prvo oktobrsko nedeljo vrnem v Adelaido, že v nedeljo pa odpotujem v Sydney, kjer bom skoraj štiri tedne nadomeščal p. Darka, ki se po štirih letih spet odpravlja na dopust v Slovenijo in na obisk k očetu ter sestri z družino. Seveda pa mi ob tem misel brska po spominu, kaj vse se je od zadnjega oglašanja za *Misli* zgodilo v naši skupnosti v Adelaidi. Maše in praznovanja smo imeli kot običajno po sporedu. **Na prvo septembrsko nedeljo smo se spomnili očetov pri sveti maši** in nato s praznovanjem v dvoranci. Moli-li smo za vse žive očete, ki smo se jim lahko še sami zahvalili za njihovo skrb in ljubezen, ter za pokojne, ki jim v zahvalo Bog namenja večno ljubezen v

»Moja tri dekleta« je slika pred mašo narodov v adelaidski stolnici podnaslovil Branko Kalc.

nebesih. **Štiriindvajsetega septembra pa je vsakoletni dan migrantov in beguncev.** Tema, ki jo je za letošnji dan migrantov in beguncev izbral papež Frančišek, je: **Svoboda izbire se preseliti ali ostati.** O tem bomo razmišljali dopoldne pri naši maši, popol-

dne ob 2:30 pa bo skupno praznovanje vseh narodnih skupnosti nadškofije v stolnici, kamor smo vsako leto lepo vabljeni.

Naši rojaki v Sloveniji se zelo zanimajo za življenje rojakov v Avstraliji. Ne morem kaj, da jim ne bi povedal, kako se naša skupnost manjša, saj Bog neprenehoma iz zemeljskega kraljestva tudi avstralske Slovence kliče v svoje nebeško kraljestvo. A s ponosom povem, da je videti, da je adelaidska skupnost, ki se po številu sicer ne more primerjati ne z melbournsko ne s sydneyjsko, še najbolj živa in dejavna: vsak mesec

»Kransky Friday« v Slovenskem klubu

imamo pri slovenski cerkvi in v slovenskem klubu vsaj tri skupna kosila, ki jih imajo v drugih skupnostih le še občasno, če sploh.

Druga in tretja generacija (pa tudi prva generacija se jim rada pridruži) se zbirata ob prvih petkih v mesecu na tako imenovanem dogodku »Kransky Friday«. Otroci naših ljudi, ki so prišli v Avstralijo, so se kot majhni radi družili v slovenski šoli, plesnih skupinah, zborih, cerkvi, na koncertih itd. Potem so se poročili, dobili službe in družine. Zdaj so se njihovi otroci osamosvojili, oni pa so bili veseli priložnosti, da se spet srečajo s starimi prijatelji, obu-

jajo spomine in ohranjajo slovenski klub živ, da se lahko njihovi starši še naprej zbirajo. To je bila zamisel Dinke Jerebica, nekdanje predsednice kluba, ki jo nadaljuje tudi sedanji predsednik Branko Pahor – oba sta Slovenca druge generacije. Čestitam! Le tako naprej.

V Adelaidi imamo dve radijski oddaji na teden: ob sredah zvečer in ob nedeljah popoldne – medtem ko vsa slovenska Avstralija od takrat, ko je državni SBS iz sporeda umaknil slovensko oddajo, ne premore radijske oddaje, ki bi obveščala in združevala rojake, ter tistim, ki ne morejo več od doma, prinesla malo slovenskega vzdušja, besede in pesmi. Vedno več jih ne more obiskovati živih skupnosti v cerkvi in slovenskih klubih, zato so jim slovenske radijske oddaje veliko pomenile. Že ob koncu oddaj na SBS sem izrazil pobudo, **da bi se morda oddaja, lahko tudi krajša, preselila na internet in bi jo oddajali po spletu.** To je danes tehnično precej preprosto in poceni – le tiste, ki bi jo pripravljali, bi morali navdušiti. Mlajši člani naših skupnosti pa bi že poskrbeli, da bi lahko njihovi starši in stari starši te oddaje poslušali na računalniku ali pametnem telefonu. Na prireditvah, zbiranjih in kosilih v slovenskem klubu sem tudi sam vedno zaželen in dobrodošel. Ko odhajam, mi gospodinje (pa naj bodo mlajše ali starejše) vedno pripravijo nekaj hrane za domov. Nekako so že izvedele, da nimam nič proti, če mi naslednji dan ni treba kuhati. Tudi gospe v naši dvoranci se na vsako prvo nedeljo v mesecu potrudijo, da pripravijo kosilo. **Hvala Angeli Dodič, ki s pomočjo Marije Zagorc organizira in pripravlja, hvala Johnu in Trudy Macsay, ki**

pomagata, še posebej pri postrežbi, in poskrbita za bar, hvala vsem, ki prinesete solate in pecivo, ter seveda vsem, ki pridete. V naši dvoranci se zberemo po vsaki sveti maši in **Anamarija Zupančič poskrbi, da vedno kdo prinese in daruje pecivo**, ki ga postrežejo ob čaju ali kavi. Hvala tudi za finančni izkupiček, ki je namenjen podpori našega misijona.

Misijon zaenkrat finančno ne bo »bankrotiral«. K temu odločilno pripomore naša hiša, ki jo, odkar sem si uredil stanovanjce v bivši zakristiji ob cerkvi, oddajamo v najem. Celo v »službo« imam zdaj še bližje, pa še najboljšega »sosedo«, kar si jih lahko zamislim, imam. Samo vrata odprem in ga pozdravim ... Ko so se prejšnji stanovalci hiše odselili nazaj v svoj dom, ki so ga eno leto obnavljali, je naš agent dobil druge stanovalce, tričlansko družino s Šrilanke. Vmes pa smo si vzeli dva meseca časa, saj smo morali zamenjati še pet metrov odvodnih cevi (pred letom smo jih približno toliko že zamenjali) ter sanirati dve sobi ob cerkvi, ki so ju napadle bele mravlje. **Delo v sobah je brezplačno in največkrat s svojim materialom opravil**

Kanalizacija za hišo: prej in potem ...

John Macsai, pri kanalizaciji pa sem mu z odkopavanjem in zasutjem pomagal sam. Mislimo, da je hiša zdaj v dokaj dobrem stanju in ne bi smelo biti težav. **Johnu sem vsekakor zelo zelo hvaležen**, saj bi bila takšna dela, če bi najeli obrtnike, precej draga.

Prihodnost? Šli bomo naprej po ustaljenih poteh. Spodaj bodo sicer datumi naših maš, a naj še posebej opozorim, da na **4. oktobrsko nedeljo, čeprav je 4. nedelja v mesecu, v naši cerkvi ne bo svete maše.** Tako bo lahko p. Darko ostal en teden več v Sloveniji, jaz pa ga bom nadomeščal v Sydneyju. Bomo pa imeli mesečno kosilo na prvo nedeljo v mesecu – ali bo to BBQ ali pa piščanec. **Prva oktobrska nedelja, 1. oktobra, je Frančiškova nedelja, saj je 4. oktober slovesni praznik sv. Frančiška**

A s i š k e g a , r e d o v n e g a ustanovitelja frančiškanov oz. manjših bratov. **To je pa tudi rožnovenska nedelja**, saj je oktober tudi mesec molitve rožnega venca. Ker je molitev pred mašami v naši cerkvi nekam »pešala«, sem se odločil, da bi tako kot v Kewju tudi pri nas predvajali molitev s cedeja preko zvočnikov. Molitev začnemo tako, da se konča ob 10. uri, nato še malo pozvoni in začne se sveta maša. Mislim, da to lepo poteka in da ste tisti, ki pridete malo prej, zadovoljni, da

Sestre mravljice ...

lahko odgovarjate skupaj z bogoslovci (študentje teologije in pripravniki na duhovniški poklic), ki so svoj rožni venec posneli in izdali na CD plošči. Moderne stvari nam lahko tudi dobro služijo. **Oktobra vas še posebej povabim, da pridete v cerkev malo prej in se pridružite molitvi.**

Zadnjo oktobrsko nedeljo bomo obhajali tudi kot misijonsko nedeljo (ki se sicer obhaja eno nedeljo prej), v novembru pa se bomo še posebej **spominjali naših rajnih z mašami na praznik vseh svetih, 1. novembra, in ob spominu na verne rajne, 2. novembra.**

MAŠE V NAŠI CERKVI: 1. oktober (Frančiškova in rožnovenska nedelja); **29. oktober** (pri nas misijonska nedelja); **sreda, 1. november** (vsi sveti); **četrtek, 2. november** (spomin vseh vernih rajnih); **5. november** (31. nedelja med letom); **26. november** (nedelja Kristusa Kralja); **3. december** (1. adventna nedelja); **24. december** (4. adventna nedelja in sveti večer) ... **Maše so vedno ob 10. uri dopoldne, zgodnja polnočnica na sveti večer pa je vsako leto ob 9. uri zvečer.**

NAŠ RAJNI

FRANC LAVRENČIČ je bil rojen 13. septembra 1930 v vasi Logje pri Breginju. Umrl je 25. avgusta 2023 v Adelaidi. Dan pred priključitvijo Primorske Jugoslaviji je, tako kot mnogi, prečkal bodočo državno mejo, nekaj sto metrov od svojega doma, in odšel v Argentino. Nekaj let kasneje se je preselil v Avstralijo, kamor sta prišla tudi njegova starša ter dve sestri. Franc je bil dejaven v Slovenskem klubu, kamor je, če je le mogel, občasno prihajal še zadnja leta. Ob svojem 90. rojstnem dnevu mi je rekel, potem ko je naštel svoje bolezni: »Ja, vidite pater, starost prihaja...« Od njega so se poslovili v vežici pogrebnega zavoda 6. septembra 2023.

Južnoavstralska trta čaka pomladi.

VAŠI DAROVI

BERNARDOV SKLAD: 440 \$: Alenčica Read. **80 \$:** Alexander Braletich. **60 \$:** Josephine Robar. **40 \$:** Jože in Marta Gjerek, Anica Lapuh, Peter in Iva Mandelj, Danijela Hlis, Milka Tomažič, Miriam Klemen, Veronika Ferfolja, Silvia Ferfolja. **30 \$:** Meta Lenarčič. **20 \$:** Olga Žužek, Olga Lah, P. in I. Krope. **10 \$:** Kristina Sango, Karl Knap, Frank Pavzin.

ZA MISIJONE: 400 \$: Ivanka Bajt za misijonarja p. Pedra Opeko. **250 \$:** N/N za misijone v Afriki za najbolj potrebne. **250 \$:** N/N za misijone, kjer je potrebno. **100 \$:** Anna Lapuh. **100 \$:** Kristina Car za MIVO.

Iz Kraljičine dežele – Queenslanda

Mirko Cuderman

Na občnem zboru 18. julija v Sunnybank Sports Clubu smo upravni odbor dopolnili z dvema članicama: Miriam Klemen in Ester Maluf. Ester je prevzela tajništvo, Miriam pa se je pridružila Sofiji pri blagajniškemu delu. Joe Maver bo še naprej podpredsednik in Tone Brožič predsednik. Joe nam bo tudi posredoval zakasnelo blagajniško poročilo.

Društvo Planinka je prevzelo tudi skrb za vzdrževanje Marijine kapelice in društvenega znamenja v Marijini dolini. Miriam Klemen in Marta Gjerek sta se zadolžili, da bosta nadaljevali z urejanjem Marijinega vrta in kapelice, ki ga je do zdaj vestno opravljal Jože Gjerek. Naša kapelica se že 14 let ponaša z lično urejenim vrtom, ki je eden najlepših v Marijini dolini, še toliko bolj, ker smo postavili novo ograjo (glej sliko).

V nedeljo, 6. avgusta, pa smo se srečali pri slovenski sveti maši v Ashmoru, kjer je bilo navzočih 22 rojakov iz bližnje in daljne okolice. Obiskal nas je pater Darko. Po maši smo se lahko srečali pri kosilu v bližnjem lokalu. Tokrat se je pater Darko pri nas zadržal dalj časa, zato sva v ponedeljek lahko obiskala oddaljeno rojakinjo Anico Pečar (Klekar) v Maryboroughu. Obiski v domovih za ostarele so bolj zapleteni kot pred covidom. Preden greš na obisk k bolniku, se je treba vsakokrat

P. Darko in Anica Pečar

testirati.

Pater Darko ta proces že dobro pozna, saj ga opravi vsakič, ko obiše starejše in bolnike po bolnicah ali zavodih. Anica je bila obiska res vesela, saj jo zelo zanima vse, kar se dogaja med nami. Midva pa sva imela priložnost spoznavati mesto Maryborough ter del našega lepega Queenslanda.

Naslednji dan pa smo imeli tedensko srečanje naše molitvene skupine *Marys Prayer Group Mt Mee*. Po kosilu je bil na sporedu še en obisk bolnice Milene Carli, ki je v domu za ostarele v Scarboroughu. Tam naju je sprejela njena hčerka Emanuela z možem, ker je Milena že težko bolna. Pred leti (1996) je bila zelo aktivna v slovenski skupnosti, ko je pri društvu Planinka opravljala tajniške dolžnosti. Če kdo želi obisk slovenskega duhovnika v času, ko je med nami pater, naj sporoči na 07 54982147.

Pred nami je sobota, 9. septembra, ko bo že 14. obletnica Marijine kapelice v Marijini dolini. To je največja letna slovesnost za našo skupnost. Upajmo, da se bo tudi letos odzvalo veliko rojakov od blizu in daleč. Pred leti so prišli rojaki iz Melbournu in tukaj najeli velik avtobus.

Društvo Planinka se je povezalo s patrom Cirilom glede pomoči žrtvam poplav v Sloveniji in upam, da jim bomo lahko kmalu pomagali z darovi. Pater Ciril je dobro seznanjen z razmerami in škodo, ki so jo poplave naredile, saj zdaj živi in dela med ljudmi na terenu. O tem vam bom lahko kaj več poročal naslednjič.

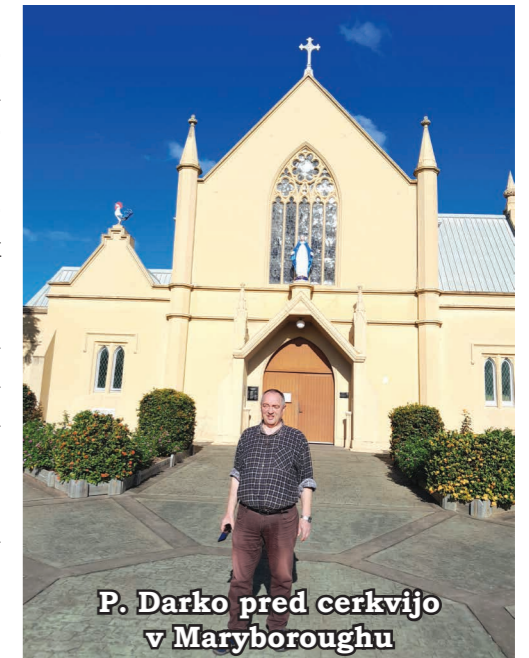
Jožetu Košoroku v spomin

Rad bi dodal nekaj besed o Jožetu Košoroku. Že pater Darko mu je posvetil lep zapis v *Mislih* (maj–junij 2023).

O pokojnem Jožetu sem zvedel kmalu po prihodu v Brisbane. Bil je eden glavnih ustanoviteljev društva Planinka. Iz njegovih pisem je razvidno, kako težko delo je bilo v obdobju Jugoslavije najti rojake v veliki Avstraliji. Iskali so se po tujih klubih in zabavah, na katerih so bili Italijani in Jugoslovani. Slovenstvo in domača družba sta Jožetu veliko pomenila. Ker je bil med vojno pri partizanih, mu nekateri rojaki niso zaupali, zato je prihajalo do trenj, a ga to ni kaj dosti motilo. Zanj je bilo pomembno, da se skupnost širi in da društvo članom ponuja zabavne večere, čeprav samo ob zvokih gramofonskih plošč s slovenskimi pesmimi in glasbo.

Še mladoleten se je v vojni pridružil partizanom. To so bili težki časi, saj je bil zadolžen za prenašanje težkega mitraljeza. V pogovoru mi je dejal: »Nič zato, vsaj nimam nobenega na vesti, da sem mu vzela življenje.« Počasi je spoznal, da je bilo vse skupaj prevara, ki se je po vojni razkrila. Zato se je odločil, da pobegne čez mejo.

V arhivu najdem podatke o Jožetovem begu čez državno mejo pri Trstu. Takole piše: »Včeraj, 11. novembra 2017 je minilo 67 let, odkar sem pobegnil. V skupini nas je bilo osem: dve ženski, petletna punčka in pet moških. Enega so v

P. Darko pred cerkvijo v Maryboroughu

Divači aretirali za poskus pobega in je bil zato šest mesecev zaprt. Dva dni smo se skrivali, dokler nismo našli blizu Lipe zastražen prehod čez mejo. Ponoči so iz stolpa svetili po obmejnem pasu in občasno streljali z mitraljezom, da preplašijo tiste, ki bi skušali pobegniti. Vsakih 20 minut je šla po meji patrola graničarjev. Močan dež nas je rešil in še dobro, da niso imeli psa, ki bi nas zavohal skrite med skalami in grmovjem. Ko je patrola odšla, smo zdrveli preko meje na Svobodno tržaško ozemlje (STO) pri Trziču. Čez mejo sem nosil petletno punčko Dušanko, ker je bila njena mati – medicinska sestra – preslabotna.«

Tako se je je Jožetova pot nadaljevala v Avstralijo. V Brisbanu je izgubil brata Janeza, ki se je smrtno ponesrečil in je pokopan na pokopališču Toowong. Ta tragedija ga je zelo prizadela. Gospod Ivan Mikula je bil z Jožetom v času tragedije, za kar mu je bil vedno hvaležen. Zaradi službe je moral zapustiti Brisbane, a ljubezen do Slovenije in slovenske skupnosti je nesel s sabo, ker je bil zelo aktiven tudi v slovenski skupnosti v Sydneyju, kamor se je preselil. Vedno je bil tam, kjer je bilo treba širiti in podpirati slovensko skupnost. Objavljal je članke v različnih revijah. Posebno vnet za slovenstvo pa je bil v času, ko je zaživela revija *Moja Slovenija* (1988), ki jo je urejal Ivan Kobal za Zvezo slovenske akcije. ZSA je bila zelo uspešna organizacija, saj je privabila k sodelovanju veliko rojakov. Namenjena je bila požitvi slovenske zavesti in ohranjanju slovenskega jezika ter pravic slovenskega naroda. Pokojni Jože je rad poudarjal, da Slovenija brez molitve ne bo nikoli uspešna in je močno zaupal v Božjo voljo. Udeleževal se je tudi rednih mesečnih srečanj molitvene skupine True Life in God. Leta 2006 je v angleščini izdal knjigo *Forgive and Forget?*, kjer na 150 straneh opisuje svoja doživetja v burni povojni dobi. Veliko njegovega gradiva je shranjenega v arhivu Studia Slovenica v Ljubljani in v arhivu HASA v Merrylandsu.

Ervin Fritz

(27. junij 1940)

Voščilo ljubici

Dolgo bi živel vsak,
a star ne bi bil rad.
A kaj, ko večno mlad
ostane le mlad mrtvak.
Ne misli, da te ta ne mara,
ki ti želi, da bi bila še dolgo stara.

OBUJANJE SPOMINOV NA GRADNJO CERKVE

Lojze Markič

Sanje patra Bazilija: zgraditi prvo slovensko cerkev v Avstraliji!

Bil sem med prvimi fanti, katere je pokojni pater Bazilij oktobra 1960 vzel z ladje in jim ponudil stanovanje v Baragovem domu (Padua Hall), ki ga je ravno dobil v najem od melbournske škofije. Tam sem živel sedem let. Takrat je v tem domu živelo istočasno do 45 fantov.

Pater Bazilij je najprej preuredil obstoječo hišno kapelo. Zaprošil je za dovoljenje za krste in poroke z lastno knjigo v tej kapelici, in ga tudi dobil. Tukaj je bila vsak dan maša, h kateri so prihajali večinoma le sosede. V tem obdobju so bile redne slovenske nedeljske maše po raznih avstralskih cerkvah. Ob božičnih in velikonočnih praznikih so bile te vedno zasedene. Zaradi tega je pater Bazilij ob večjih praznikih

začel z mašami na dvorišču Baragovega doma, pred lurško votlino, ki je bila zgrajena leta 1963. Največ so jo po zamisli patra Bazilija gradili fantje iz Baragovega doma, brez dovoljenja ali načrtov.

Rodile so se želje in hrepenenje po lastni cerkvi. Lokacija naj bi bila na tenis igrišču poleg Baragovega doma, kjer smo fantje igrali odbojko. O teh sanjah se je pater Bazilij večkrat pogovarjal tudi s fanti, ki smo takrat živeli v Baragovem domu, če smo mu le hoteli prisluhni. Zamislil si je tudi dvorano pod cerkvijo. Patra Bazilija sem večkrat opomnil, da bi bila veliko preprostejša

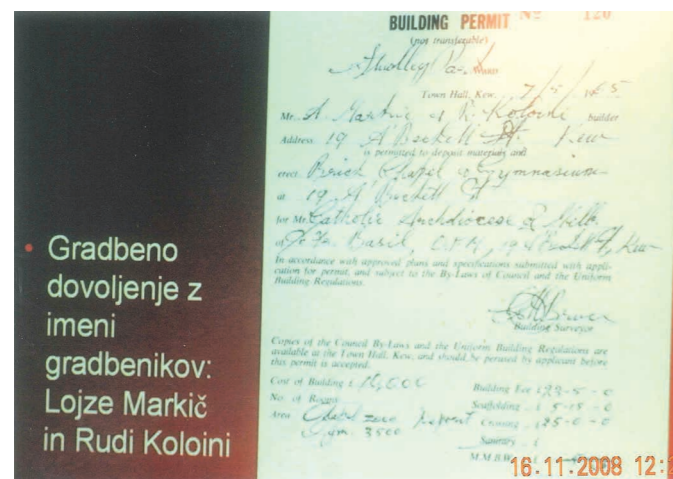
Ekipa Baragovega doma 1. 1963: Janez Vidovič, Vinko Kunc, Lojze Markič, p. Bazilij, Miro Krševan, Ivan Mihelj in Ivan Horvat

gradnja cerkve brez dvorane. Pater Bazilij pa je vztrajal, da dvorana mora biti, pa četudi pod zemljo. V načrtu je dvorana predstavljena kot telovadnica za fante, živeče v domu. To je svetoval eden od svetnikov občine Kew, ker drugače občina dvorane ne bi odobrila. Danes vidim, da je bila dvorana res potrebna; koristna je še danes in služi svojemu namenu.

Model cerkve, kakršna naj bi bila, je izdelal akademski kipar Vlado Dorić, po narodnosti Hrvat. Vlado je patra Bazilija spoznal z inženirjem Brankom Tavčarjem, s katerim sta skupaj delala na Country Board of Works v Kewju, v bližini Baragovega doma. Branko je v času gradnje med tednom in ob vikendih redno prihajal preverjat, ali delo pravilno poteka.

Gradnji so nasprotovali številni sosede. Bali so se navala, dodatnega prometa ali navzočnosti nezaželenih prebivalcev, saj je takrat še prevladoval strah pred novimi priseljenci. Zaradi teh nasprotovanj je preteklo kar nekaj časa, preden je pater Bazilij uspel dobiti vsa potrebna dovoljenja.

V številnih pogovorih o gradnji cerkve me je pater Bazilij večkrat vprašal, če bom pomagal tudi jaz, saj sem se izučil za zidarja. Potrdil sem, da bom vsekakor pomagal. Nekega večera me je poklical v pisarno in me obvestil, da ima urejeno vse potrebno, manjka mu samo še gradbenik. Nepričakovano me je vprašal, ali bi se bil pripravljen kot gradbenik podpisati pod prošnjo za gradbeno dovoljenje. Tega dovoljenja pater kot duhovnik ni mogel podpisati.

Bil sem presenečen. Potreboval sem kar nekaj časa, da zadevo dobro premislim, saj sem bil star šele 23 let in brez večjih izkušenj. Takrat sem samostojno zidaril z Rudijem Koloinijem, s katerim sva se poznala še z vajeniške šole v Ljubljani. Po daljšem premišljevanju sem patru svetoval, da naj tudi Rudija vpraša, če bi bil pripravljen skupaj z mano podpisati gradbeno dovoljenje. S tem podpisom sva prevzela vodstvo gradnje! Gradbeno dovoljenje sem

podpisal zaradi lastnega prepričanja, kako resno Slovenci potrebujemo svojo cerkev. Nakup gradbenega materiala sta vodila pater Bazilij in Branko Tavčar.

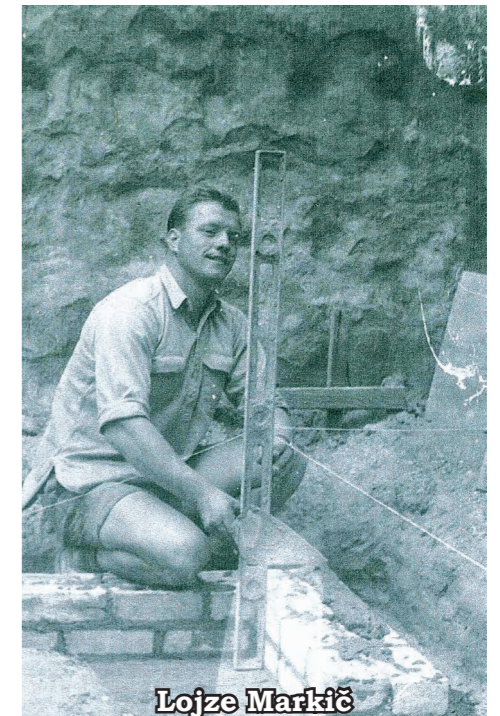
Ko se je gradnja začela, je nastal problem, kam z izkopano zemljo, da bi se izognili velikim izdatkom. Z Rudijem sva poznala Karla Čolnika, Slovenca, ki se je ukvarjal z vrtnarstvom in prodajal zemljo za vrtove. Predstavila sva ga patru Baziliju in Karel je nato organiziral, da se je vsa izkopana zemlja, kakih 2.000 ali več kubičnih metrov ilovice, prodala za gradnjo golf igrišča ob Yarri. S tem zaslužkom so plačali izvajalce za izkop, katerim so pri odvozu zemlje pomagali

tudi naši prostovoljci s svojimi tovornjaki. Patru Baziliju pa je tako ostalo še nekaj funtov za sklad.

Zaradi slabega vremena je delo po izkopu in zalitju temeljev za nekaj časa zastalo. Pater Bazilij je večkrat podvomil v uspeh. V jami se je nabralo več kot meter vode, tako da so mimoidoči in obiskovalci večkrat pripomnili, ali pater Bazilij gradi plavalni bazen. Kljub najeti črpalki smo imeli veliko dela z odstranjevanjem vode. Branko Tavčar je svetoval, da naredimo jašek in namestimo avtomatsko črpalko, ki deluje še danes.

Kot se spominjam, je bil odziv prostovoljcev mešan: enkrat jih je bilo malo, spet drugič več. Prišli so prostovoljci, ki so hoteli pomagati, niso pa bili gradbeni delavci. Bili so užaljeni, če si jim ponudil kramp ali lopato. To nista bili priljubljeni orodji, tako da se nekateri niso nikoli vrnili. Dela je bilo veliko, in vse, česar se ni dalo opraviti s tistimi nekaj stroji, smo pač morali dokončati prav s krampom in lopato. Nujno smo potrebovali gradbene delavce – zidarje, tesarje, varilce ... vsakega, ki se je razumel na gradnjo. Pa tudi navadne delavce. Med dolgočasnejše delo je spadalo čiščenje stare opeke, katero je podarilo takrat veliko podjetje Whelan the Wrecker. Podarili so tudi ves rabljeni les za opaž betonske plošče nad dvorano in stopnicami.

V času gradnje cerkve smo bili večinoma še vsi na novo priseljeni. Vsak po svoje se je trudil ustvariti družino in lasten dom. Zaradi tega je bilo včasih zelo težko dobiti delovno silo. Bili so tudi taki, ki so stali ob strani, občasno prišli preverit napredek in se celo norčevali iz vseh, ki smo darovali svoj čas. Marsikdo mi je zvečer po telefonu obljubil, da pride pomagat, a ugotovil sem, da je eno obljubiti, nekaj povsem drugega pa obljubo tudi držati. Na primer: na dan, ko smo betonirali stopnice, jih je obljubilo pet, prišli pa so le trije. Delo je bilo prav zaradi tega toliko napornejše, saj so morale biti stopnice zalite in obdelane v enem dnevu. Naučil sem se še, da za neplačano delo ne moreš zahtevati, da je tudi kvalitetno opravljeno. Največ dela je bilo za zidarje, in ti so bili najmanj odzivni. Težko je bilo zaradi drugačnega načina zidanja v Avstraliji in tudi zaradi drugačnega orodja. Čeprav so se v Sloveniji izučili za zidarje, se tukaj niso vrnili v svoj poklic, zato pri zidanju niso mogli kaj prida pomagati. Veliko manj težav je bilo z drugimi poklici. Imeli smo več daljših presledkov zaradi vremena in tudi zaradi pomanjkanja delovne sile. Včasih je bilo to celo koristno, saj je v tem času pater Bazilij lahko zbral več potrebnih finančnih sredstev.

Lojze Markič

Vsak mojster ima svoj način dela in končni rezultati so lahko zelo različni. Zato sva se z Rudijem odločila, da bova zvonik zidala sama. Vzelo nama je več kot teden dni. Delo je bilo še toliko bolj zahtevno in zapleteno, ker je odprtina v zvoniku zalita in ojačana z železobetonom.

Najbolj zahtevno in nevarno delo je bilo upogibanje prečnega železa, ki nosi celotno betonsko ploščo. Vse traverze, vidne v dvorani, smo morali po zahtevi in nasvetu inženirja Branka Tavčarja upogniti za deset centimetrov v obliko loka s pomočjo dveh 45 tonskih *jackov*. Vse smo premikali ročno. Tako smo prihranili velike tovarniške in prevozne stroške in uspešno ugodili Brankovi zahtevi za močnejšo nosilnost.

Železje za celotno zgradbo je bilo dostavljeno v tovarniških dolžinah. To smo potem po načrtu razrezali na določene dolžine in oblike. Enako velja za opaž za betonsko ploščo. Kakšnih 800 manjših brezplačnih kosov železa sta na svojem delovnem mestu (z vednostjo delovodje) izrezala in oblikovala Jože Kosi in Matija Cimerman. Vse skupaj sta tudi dostavila v Kew, da se je avto od teže skoraj vlekel po cesti.

Veliko ploščo nad dvorano smo zalili brez betonske črpalke, ki so jo nadomestile samokolnice in pridne delovne roke. Tudi strešne traverze smo namestili brez dvigala, le s pomočjo močnih vrvi. To je bilo še eno zahtevno in nevarno delo, ki smo ga opravili varno in brez nesreč. Tudi tesarji so ves les za streho namestili brez gradbenega odra – grušta.

Edino (meni znano) plačano delo je bilo pokritje strehe, za katero je podjetje dalo tudi garancijo. Tukaj prostovoljci nismo imeli nobenega opravka.

Nekako 14 mesecev pred blagoslovitvijo cerkve je imel pater Bazilij prometno nesrečo, zaradi katere je bil kar nekaj tednov v bolnici. To je bil velik šok za vse. Ravno v tem času sem se poročil in zapustil Baragov dom.

Lojze in Anica Markič na poročni dan 2. 9. 1967 pri p. Baziliju v St. Vincent Hospitalu

Akademski umetnik Franc Benko je izdelal mozaik svetih zavetnikov Cirila in Metoda. Nastanil se je v enem od večjih prostorov Baragovega doma in več tednov ustvarjal mozaik, ki danes krasi našo cerkev. Sploh ni hodil domov, za nekaj časa se je preselil k patru v Kew.

Skoraj vsakič, ko stopim v dvorano, se spomnim dneva, ko je melbournski nadškof James Knox blagoslovil kip Friderika Barage (delo kiparja V. Dorića), ter isti dan blagoslovil in vzdal tudi spominsko ploščo ob vhodu v dvorano, nekaj mesecev pred blagoslovitvijo cerkve sv. Cirila in Metoda. Po končanem

uradnem obredu, ko so že vsi odšli, sva ostala sama z Rudijem, da delo končava. Nenadoma je spominska plošča zgrmela po stopnicah. Prav nič poškodovano ploščo sva mirno pobrala in jo znova namestila tja, kjer stoji še danes.

Bolj razgibano je postalo zadnje mesece pred blagoslovitvijo cerkve. Takrat so priskočili na pomoč številni ljudje, ki so prej stali ob strani. Pater Bazilij je kar žarel od sreče.

Po toliko letih velikokrat obujam spomine in se zavedam, kako zelo primitivno smo gradili, saj so bili številni prostovoljci prvič na gradbišču. Še danes se čudim in sem Bogu hvaležen, da ni prišlo do nobene omembe vredne nesreče.

Vedno so nas postregli z dobro domačo hrano. Najprej je za delavce kuhala gospa Kregar, nato sestra Ema. Pater Bazilij nam je po končanem delu z veseljem postregel z vinom. Eden od varilcev se spominja, kako je varil na najvišji točki strehe, ko so delavcem delili vino. Vsi so dobili žlahtno kapljico, le njemu niso upali postreči, češ, da lahko pade s strehe. Meni nič, tebi nič se je spustil na tla, šel za kuharico v kuhinjo in se pritožil, da bo prav zaradi žeje padel s strehe. Tako je dobil svoj kozarec vina.

Cerkev smo gradili tri leta in pol. Na dan blagoslovitve cerkve, namerno brez klopi ali sedežev, se je zbralo kakih 2.000 rojakov. To je bil verjetno najsrečnejši dan patra Bazilija. Spominjam se, kako zelo zaskrbljen je bil inženir Branko Tavčar, kar po glavi se je praskal zaradi plošče: »Če bo danes zdržala to težo, ne bo problema v prihodnje! Saj cerkva verjetno nikoli več ne bo tako množično obiskana.« Vendar so nekateri spomini tega dne zame vseeno nekoliko nejasni. Takoj po blagoslovitvi in nato slavnostni maši, ki jo je daroval koprski škof dr. Janez Jenko skupaj s patrom Bazilijem in drugimi duhovniki, je bila na željo patra Bazilija krščena naša prvorojenka Tania, stara komaj štiri tedne. Očitno je bil to tudi naš družinski praznik. Slavnostni program je bil malo prezahteven za dojenčka, tako da se ga po maši nisem mogel udeležiti.

Redno sem vodil evidenco udeležencev gradnje, le zadnje leto sem predal knjigo patru Baziliju, saj sem bil velikokrat odsoten zaradi gradnje lastnega doma. Zdaj je bila na vrsti notranjost cerkve, kjer je delo po svoji zamisli vodil pater Bazilij.

Po vseh teh letih se srečujem s prostovoljci, s katerimi smo pred petinpetdesetimi leti skupaj gradili. Radi obujamo spomine. Vedno vsak z veliko radostjo potrди, da je ponosen, ker je prispeval svoj čas in svoje delo. Veliko jih je na žalost že pokojnih.

Krst prvorojenke

Z velikim ponosom in zadovoljstvom se oziram nazaj. Ni mi žal za darovana trud in čas za našo cerkvico. Nikoli samo ne daješ, ampak pri vsakem delu tudi dobiš; v tem primeru sem pridobil znanje in izkušnje. Premišljuje in se čudim: bil sem še mlad, takorekoč fant, vendar so mi sodelujoči vedno zaupali in me poslušali, nikoli niso želeli delati po svoje. Vedno smo se kar dobro ujeli in spoštovali drug drugega.

Iskrena hvala vsem dušnim pastirjem, ki so delovali med nami in 55 let skrbeli za naše potrebe. Hvala tudi vsem in vsakemu posebej, ki ste pred tolikimi leti sodelovali pri gradnji naše čudovite cerkvice. Nikakor ne smemo prezreti našega občestva, ki od samega začetka svoj dragoceni čas daruje našemu verskemu središču. Prepričan sem, da bi bil pokojni pater Bazilij izredno ponosen, da njegove sanje in zamisli živijo naprej.

O povodnem možu **(iz knjige Slovenske ljudske pripovedi)** **Zbrala Kristina Brenkova**

Živel je deček, ki se je rad kopal. Tudi ko je nekega dne zaradi nalivja in povodnji voda narasla, ni strpel doma. Šel je k vodi, čeravno sta mu oče in mati branila.

Ko je prišel do vode, se je slekel in skočil vanjo. Toda voda je bila prevelika. Odnese ga je. Deček je grabil z rokami, mahal in krilil na vse strani. Kričal in jokal je na ves glas, da ga je začul sam povodni mož na dnu vode. In dobro, da ga je čul, ker že naslednji hip je deček zajel vodo v nos in usta ter – se izgubil kakor v snu.

Ko je prihitel povodni mož, ga je našel že spečega. Le še valovi so ga nesli dalje. Povodni mož sicer ni trpel, da bi prišel kdo živ v njegovo vodno kraljestvo, zato je vsakogar, ki je padel v vodo, utopil. Ta drobni deček pa mu je bil neznansko všeč. Žal bi mu bilo, če bi utonil, zato je sklenil, da ga reši. Saj se je tudi počutil osamljenega v svojem prostranem kraljestvu, zato se je razveselil tega lepega dečka, ki mu bo delal družčino.

Odnese ga je v naročju v svoj prekrasni grad na dnu vode. Živi človek še ni prestopil praga tega gradu. Sedaj se je to prvič zgodilo. Položil je dečka v posteljo, ki je bila vsa iz stekla in je stala sredi steklene sobe. Nato je tiho odšel in čakal skrit, da se deček zbudi.

Deček se je prebudil. Pogledal je okrog in spoznal, da leži v stekleni postelji sredi steklene sobe. Ob postelji je stala mizica, na mizici igračka pri igrački – vse iz kristalnega stekla. Dečka sta prevzela lepota in blesk, segel je po steklenih igračkah in se igral. Naslednji hip se je domislil doma in zajokal.

Prihitel je povodni mož in ga vprašal:

»Po kom jočeš, drobni moj deček?«

»Po domu,« je odgovoril deček in jokal neutolažno.

Povodni mož ga je vprašal:

»Ali je dom lepši od tegale bogastva, ki je pred teboj?«

»Lepši,« je odgovoril deček in jokal še huje.

Povodni mož je videl, da je vsaka beseda odveč, zato je odšel. Ko se je deček izjokal, je zaspal. Tedaj je prišel povodni mož po prstih in ga odnesel v drugo sobo. Ko se je deček prebudil, je pogledal okrog sebe in spoznal, da leži v postelji, ki je vsa iz srebra in stoji sredi sobe s srebrnimi stenami, stropom in podom. Ob postelji je stala mizica, na njej igrače, vse iz svetlega srebra. Zavzet je gledal deček to bogastvo, nato je segel z roko po igračah in se igral. Že naslednji hip pa mu je postala igra dolgočasna. Spomnil se je bratca in sestrice, s katerima se je igral doma, ter hudo zajokal.

Prihitel je povodni mož in ga vprašal:

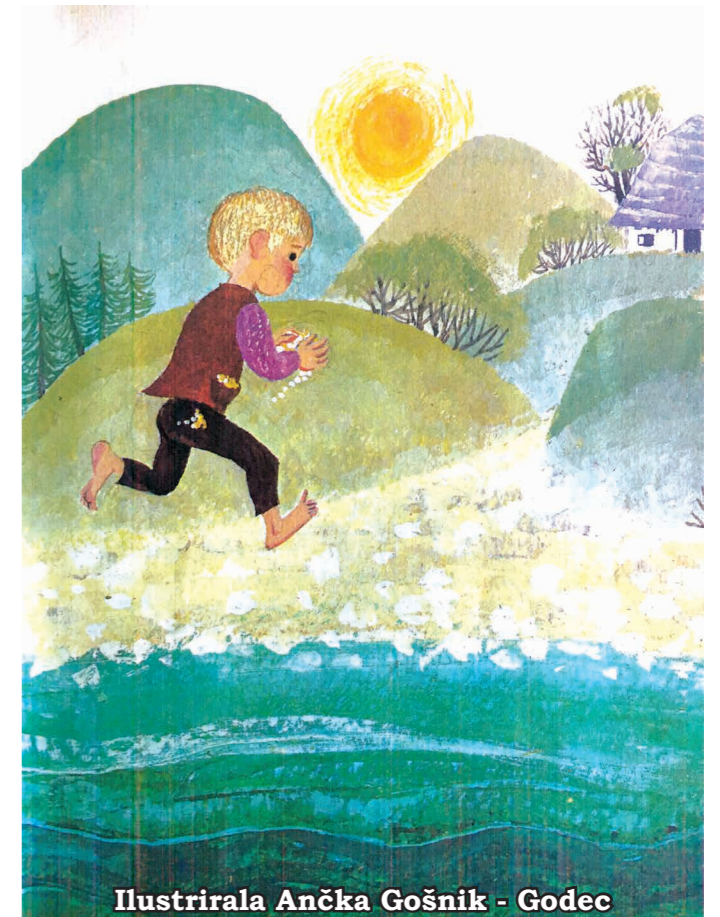
»Po kom jočeš, drobni moj deček?«

»Po bratcu in sestrici,« je odgovoril deček in jokal še huje. Ker se ni dal utolažiti, je povodni mož odšel. Deček je nato zaspal. Takrat je prišel zopet povodni mož po prstih in ga odnesel v tretjo sobo.

Ko se je deček prebudil, je videl, da ga je bil povodni mož prinesel v posteljico iz suhega zlata, ki je stala sredi sobe, zidane tudi iz samega zlata. Vse, kar je bilo v njej, je bilo iz najčistejšega zlata; mizica, stoli in igračke. Deček je čul že mnogo o čarobnih zlatih zakladih, nikdar pa si ni mogel predstavljati tolikega bleska, ki ga je sedaj slepil v oči. Očaran je segel po zlatih igračkah in se igral. A ne dolgo. Spomnil se je očeta in matere ter zopet glasno zajokal.

Prihitel je povodni mož in ga vprašal:

»Po kom jočeš, drobni moj deček?«

Ilustrirala Ančka Gošnik - Godec

Žalost odhodov

Marija Štrancar

»Po očetu in materi,« mu je odgovoril deček in jokal glasno, preglasno.

»Ali sta oče in mati dražja kot čisto zlato?« se je čudil povodni mož, ki ni poznal niti očeta niti matere, pa tudi ne bratov in sester.

»Dražja,« je rekel deček.

Povodni mož je šel in nabral vse bisere, ki so jih skrivale globočine njegovega vodnega kraljestva, jih vsul pred dečka, da je segel kup do stropa in vprašal:

»Ali sta ti oče in mati dražja tudi od teh biserov?«

Deček je moral zatisniti oči, da ga toliki sijaj ni oslepil. Iskrilo in svetilo se je, kakor bi vse naokrog gorelo. Odgovoril je povodnemu možu:

»Zaman si prizadevaš, da bi našel ceno mojemu očetu in materi. Dražja sta mi od zlata in biserov, dražja kot ves svet.« Povodni mož je spoznal, da ne bo mogel dečka z ničimer utolažiti. Čakal je, da je zaspal, nato ga je odnesel previdno v naročju iz vode in ga položil spečega na breg. Tu ga je še čakala njegova revna obleka, ki jo je bil slekel, preden je šel v vodo. Povodni mož je poiskal žepe na njej, jih napolnil s samim suhim zlatom in biseri ter odšel.

Deček se je prebudil iz sna in spoznal, da leži na bregu ob vodi. Vstal je in se oblekel. V resnici ni vedel, če je vse to, česar se je spominjal o povodnem možu in njegovem kraljestvu, samo sanjal ali resnično doživel. Ko pa je segel v žepe in otipal zlato ter bisere, je spoznal, da ni sanjal, ampak da je vse to gola resnica. Stekel je domov k očetu in materi, bratcu in sestrici. Našel jih je jokajoče, ker so vsi verjeli, da je utonil. Veselja ni bilo zato ne konca ne kraja. Ker jim ni manjkalo zlata in biserov, je odslej tudi revščina pobegnila od njih in se je mednje naselila sreča. Postavili so si lepo novo hišo in živeli srečno v njej. Deček se je še hodil kopat, toda samo takrat, ko ni bilo nalivja. Še takrat le v plitvino, kamor povodni mož ni zahajal.

Povodni mož se je vrnil v svoje vodno kraljestvo in bil sila žalosten. Mislil je, da hrani v svojem gradu najdražje zaklade sveta. Sedaj pa je spoznal, da poznajo ljudje še večje dragocenosti, oni imajo očeta, mater, brate in sestre, katerih povodni mož ni imel. To ga je tako razžalostilo, da je jokal tri dni neprestano, da so se stresali bregovi in so vode glasno šumele kot ob povodnji. Nato se je napotil, da preišče vse skrite koticke svojega kraljestva, če se morda ne skrivajo v njih dragocenosti, katerih do tedaj ni našel.

Če jih je našel, ne vem. Zagotovo pa vem, da je takrat, ko sem bil jaz otrok, še lomastil okoli. Pogostokrat je narasla voda v Martinjaku, drla po kamniti strugi in valila z glasnim ropotom debelo kamenje mimo naše hiše. Spodaj je bobnelo kamenje, mi pa smo stali za oknom in se v strahu spogledovali:

»Povodni mož hodi s košpami po Martinjaku ...«

Z leti vse pogosteje oživijo spomini. Najrajši se spominjam lepih doživetij v svoji družini in na vasi. Oživijo pa tudi žalostni in bolj resni, ki jih poskušam razumeti in objektivno oceniti, a me še vedno čustveno vznemirijo.

Iz naše primorske vasi Hrušica se je v desetih letih po drugi svetovni vojni izselilo okoli stopetdeset (150) mladih ljudi. Vladala je revščina in ljudje so bili nezadovoljni. Praznih rok so se pogumno odpravili v svet za boljšim življenjem.

Ate Štefan, Nelka, Vida in Silva

Niso poznali ne poti ne jezika. Nekateri so odšli v sosednja mesta, največ pa jih je ušlo čez mejo v Italijo, tako smo temu takrat rekli. To so bili časi, ko so mejo strogo varovali vojaki in so še streljali na prebežnike. Iz različnih zbirališč – kampov – so jih pošiljali v širni svet. Samo v Avstralijo jih

je odšlo enainpetdeset (51). Od teh so se štirje kmalu odselili drugam. Vas je bila izpraznjena. Večkrat sem slišala starejše ljudi, ki so se spraševali, koga bo še vzela noč. Najbolj so odhode mladih občutili svojci. Tudi tri moje starejše sestre so poskušale zbežati čez mejo.

Naša družina je bila verna, krščanska družina. Vzgajali so nas v prepričanju, da je v življenju le malo podarjenega, zato moramo same pogumno poskrbeti zase in pošteno živeti. Najprej je zbežala čez mejo najstarejša sestra Nelka. Odšla je nenadoma in nepričakovano. Mama je jokala, ate in sestre so tiho hodili po hiši. Prihajali in odhajali so sorodniki in sosedi, se tiho pogovarjali in spraševali. Name, ki sem bila takrat stara komaj šest let, so vsi kar pozabili. Posedala sem zunaj na klopi in se umikala na hlode v svisli sosedove hiše. Hudo mi je bilo, ker sem pogrešala sestrično brezskrbnost in smeh. Naša Nelka je hišo vedno napolnila z veseljem. Mama in sestri navsezgodaj niso več pele in ate je težje skri- val, da je že zelo bolan. Ob večerih smo v postelji

Vida, 13 let, in Marija, 2 leti

poleg običajnih večernih molitev dodali še molitev, da bi ji Bog in Mamka Božja pomagala in jo varovala na njeni poti na konec sveta, v Čile. Ate se je kljub žalosti večkrat pošalil, da molimo za ves svet, za Nelko, zase, za mamine izginule brate, za vse pokojne, za vse brez strehe nad glavo, za vse pomoči potrebne ...

Čakali smo Nelkina pisma in se veliko pogovarjali o njej. Na dolgo smo ji opisovali, kaj se dogaja doma in kaj je novega v vasi.

Čez kakšno leto je po posvetu s starši odšla sestra Silva. Že lep čas so se odrasli tiho pripravljali na slovo in se zaupno pogovarjali, a so utihnil, ko sem

Nelka, Silva, Vida in Marija

pristopila. Jaz pa sem dobro vedela, kaj se dogaja. Tisto noč, ko je skupaj s fantom in sestrično odšla, sem se ponoči zbujala, jokala in jo klicala. Mama in ate me nista mogla potolažiti. Zavedala sem se, kaj pomeni to slovo. Dolgo časa je ne bom več videla, morda nikoli več. Zanj bomo molili, z menoj bo samo še v mislih. Čez dva dni sta k nam prišla miličnika. Resno sta se držala in spraševala starše, kje je Silva. Odgovarjala sta, da ne vesta.

»Mi vemo. V zaporu, v Sežani,« je dejal eden. »Danes ji bodo sodili.« Obsojena je bila na šest, njen fant pa na osemnajst mesecev zapora. Oddahnili smo si, da je živa in doma. V zaporu Rajhenburg je preživela štiri mesece z jetnicami vseh vrst. Prav to jo je do konca življenja najbolj bolelo – da je bila zaprta z detomorilko, ponarejevalkami in drugimi zločinkami. Ona pa je hotela le čez mejo v boljše življenje. Zapornice so delale na polju in betonirale zid na dvorišču pred gradom. Same so na roke mešale malto. Tudi k njej so romala dolga pisma in paketi iz škattel za čevlje, polni piškotov, rozin in prepečenca. Mama ji je ves čas pisala, kako je doma, kako gre delo na kmetiji in da jo komaj čakamo. Domov se je vrnila shujšana, z lasmi do ramen in zgarana. Prestrašila me je. Kmalu po vrnitvi se je poročila in ostala doma.

Toda žalostnih odhodov še ni bilo konec. Stara sem bila osem let, ko se je odpravila v svet deset let starejša sestra Vidka, ki se je veliko ukvarjala z mano. Prej si je priskrbel prepustnico za v Italijo, tako da je nekaj mesecev delala kot varuška v

Marija, Nelka, Vida in Silva

Kopru. Starejša sestra ji je sešila nekaj kosov obleke iz noninega belega, lepo vezanega spodnjega krila; ženske so jih nekoč nosile pod dolgimi, širokimi oblačili. Opazovala sem, kako se tiho poslavlja od doma, sorodnikov in ljudi v vasi. Na hitro jih je obiskala, prijazno pomahala ali jih veselo nagovorila.

Povsod sem capljala za njo, tudi ko je šla še zadnjič v domačo cerkev in na grob k stari mami. Skrbelo me je zanjo, za ateta in za mamo. Nikomur nisem povedala, kaj čutim. Nisem pokazala, da mi je hudo. Vsi smo ji želeli boljše življenje. Še vedno nosim s seboj spomin na tisto sivo marčno jutro, ko je odšla. Zgodaj smo vstali. Nismo je pospremili do avtobusa pod vasjo, da ne bi kdo posumil, da odhaja, saj bi ji to lahko preprečili. Brez besed smo se objeli.

Marija in Vida

Sestra je stala na hišnem pragu, bolni ate se je naslonil na jerto. Hitro je stopila čez dvorišče in skoraj stekla do cerkvice svetega Vida. Na vogalu se je ozrla in pomahala: »Bog, ate! Bog, Silva!« Takrat je zadnjič videla ateta. Zginila je za vogalom. Z mamo sva stali ob oknu zgoraj v sobi. Rekla sem mami: »Mama, naju pa ni videla, ni se ozrla gor.« Nenadoma je stopila

nazaj za nekaj korakov, se ozrla v okno, pomahala in poslala poljubček. Prijela sem mamo za roko. Še nekaj časa sva stali ob oknu. Popoldne se je k nam s kolesom pripeljala neka ženska. Povedala je, da jo je od daleč pospremila do zapora San Saba v Trstu, kjer je bilo zbirališče za prebežnike. V Italiji je Vidka ostala dve leti, ker je želela k starejši sestri v Južno Ameriko. Niso je sprejeli, zato se je po atetovi smrti na hitro odločila za odhod v Avstralijo.

Sestro Nelko sem spet videla pri dvajsetih letih, Vidko pa pri dvaindvajsetih. Kljub oddaljenosti smo bile vse štiri sestre med seboj povezane. Ni minil dan, da tistima v tujini ne bi v mislih kaj povedala. Ko sem odraščala, sem ju pogosto vprašala za nasvet. Verjamem, da med ljudmi obstajajo posebne vezi, ki jih spleta ljubezen. Verjamem tudi v ljudsko modrost, da kri ni voda. Da smo ostale povezane, se lahko zahvalimo staršema, ki sta znala ohraniti našo družino trdno, kljub temu, da so nas ločevali oceani in celo smrt.

Danes sva ostali še sestra Vidka in jaz, ter najini novi družini.

Nelka in Vida

**ČESTITKE FLORJANU AUZERJU
ZA SPOMINSKO MEDALJO
OB 30. OBLETNICI SAMOSTOJNE
IN NEODVISNE DRŽAVE
REPUBLIKE SLOVENIJE!**

Ob proslavi državnega praznika – 30. obletnice samostojne in neodvisne države Republike Slovenije lansko leto v Klubu Triglav Mounties – je častni gost in slavnostni govornik veleposlanik RS Jurij Rifelj objavil imena štirih dobitnikov spominske medalje Vlade RS: Martha Magajna, Mihaela Šušteršič,

Florjan Auser

Alfred Brežnik in Florjan Auser. Glavna zasluga za medalje je bilo njihovo delo pri ustanovitvi medklubске organizacije slovenskih arhivov – HASA NSW, katera deluje že dvajset let. Veleposlanik je predal spominske medalje prvim trem nagrajencem, Florjan Auser pa na proslavi žal ni bil navzoč in medalje ni prejel.

Ob ustanovitvi HASE je Florjan Auser največ vedel o zapletenem delu arhiviranja in je svoje znanje delil s svojimi manj izkušenimi sodelavci. Po dolgih letih zbiranja gradiva, ki se je skrivalo v škatlah, po skladiščih slovenskih organizacij in po omarah zasebnih hiš, so zbiranje gradiva prevzele malo manj izurjene sodelavke, Florjan pa se je lotil veliko zahtevnejšega dela – digitalizacije zbranega gradiva. Po dogovoru z Arhivom Republike Slovenije je bilo gradivo v digitalni obliki veliko lažje prenesti v Arhiv RS, kamor ga je Florjan osebno pospremil in zato tudi zamudil pomembno svečanost.

Florjan Auser del leta preživi v Avstraliji, del pa doma v Sloveniji. Obenem ureja tudi spletni časopis *Glas Slovenije*, kjer objavlja novice iz skoraj vseh slovenskih organizacij slovenske skupnosti v Avstraliji in delno tudi v Sloveniji. To je za naše ljudi zelo pomembno, še posebej, ker smo v preteklih mese-

cih izgubili slovensko radijsko oddajo na radiu SBS.

Na pomembno medaljo, namenjeno Florjanu za njegovo delo, pa se je nekako pozabilo, vse dokler niso Florjanovi sodelavci in prijatelji na to opozorili pristojne slovenske organe. Končno so 15. avgusta 2023 povabili Florjana Auserja na Urad za Slovence po svetu, kjer mu je v navzočnosti ministra za Slovence po svetu Mateja Arčona, državne sekretarke Vesne Humar in vodje sektorja za Slovence po svetu Suzane Martinez podsekretar na Uradu za Slovence po svetu Uroš Stibilj izročil spominsko medaljo in s tem potrdil, da vlada ceni njegovo delo za našo domovino. Florjan, iskrene čestitke!

Suzana Martinez, Uroš Stibilj, Florjan Auser, Matej Arčon, in Vesna Humar

**OBISKALI SO NAS
V KLUBU TRIGLAV MOUNTIES ...**

Proti koncu meseca avgusta nas je v Sydneyju, na poti na obisk slovenskih sorodnikov, obiskala predsednica Slovenskega kluba Ivan Cankar v Geelongu Angela Stante. Za predsednico je bila izbrana na občnem zboru sredi meseca avgusta, potem ko je vse leto, skupaj z Melindo Mrak, opravljala delo podpredsednice, kar je bilo malo nenavadno: dve podpredsednici in nobenega predsednika! Vendar je odbor deloval v lepem soglasju z vsemi odborniki in niso imeli težav. Klub Ivan Cankar nima ogromno članov, vendar so složni in zelo uspešno delujejo. Klub je vsako soboto odprt za balinanje, vendar se v hladnih dneh balinarji pogosto rajši

Predsednica Angela Stante

zberejo okoli tople peči in se pogovarjajo. Polovico balinarskih stez oddajajo v najem lokostrelskemu klubu, ki ga vodi lokostrelski olimpijski prvak, in to jim prinaša kar lep dohodek.

Enkrat na mesec pripravijo domače nedeljsko kosilo, ki je zelo priljubljeno. Poleg kuharske umetnosti ženske

Peter Kroppe in Angela Stante

obvladajo tudi šivanje in sešijejo veliko narodnih noš, katere ponosno oblečejo ob narodnih praznikih. In ne smemo pozabiti na čebelarstvo. Čebelarški krožek je vse številčnejši; tudi predsednica Angela ima na svojem vrtu nekaj panjev. Čebele so jo kar dobro popikale, preden se je naučila ravnati z njimi. Angela je moja sorodnica in z možem sva jo povabila na srečanje generacij v Klub Triglav, ki je bilo predvideno za nedeljo, 20. avgusta. Na žalost pa je prišlo do požara v bližnjem krajevnem transformatorju v St Johns Parku, kamor spada tudi naš klub Triglav Mou-

nties, in je bil ves okoliš brez elektrike. In brez nje v današnjih časih ni veselja in zabave. Skrbno pripravljena in okrašena dvorana je ostala prazna, saj ni bilo ne luči ne ogrevanja. Hrane ni bilo mogoče pripraviti in muzikantje so ostali pred vrati. Kakšno razočaranje! Elektro strokovnjaki, ki so prihiteli na pomoč, so bili brez moči, in šele pozno popoldne, ko so se ljudje že razšli, smo dobili obvestilo, da so klubska vrata odprta in lahko pridemo na večerjo.

Naslednji dan, v ponedeljek 21. avgusta, se je Angela kot gost udeležila letnega občnega zbora (AGM) kluba Triglav. Po končanih volitvah ji je ponovno izvoljeni predsednik Kluba Triglav Peter Kroppe razkazal prostore našega kluba s posebnim poudarkom na triglavskem dvorišču. Tam stoji kip slovenskega pesnika in pisatelja Ivana Cankarja, ki je hkrati tudi pokrovitelj Kluba Ivana Cankarja v Geelongu, kateraga predsednica je Angela.

Lanskoletni odbor je bil sestavljen iz članov vseh treh slovenskih generacij. Tudi letošnji odbor ima podobno sestavo. V veliko veselje nam je, da se je v vrstah naših odbornikov povečalo število slovenske mladine (predsednik: Peter Kroppe; odborniki: John Rapinete, Walter Suber, Silvo Pahor, Lojze Magajna, Jordan Covich, Stefanie Fabjancic).

SLOVO OD SLOVENSKE ODDAJE NA RADIU SBS

Peter Kroppe

V aprilu 2023 je poslušalce slovenskega radijskega programa na radiu SBS presenetilo obvestilo, ki ga niso pričakovali, ali pa so vsaj upali, da ga nikoli ne bodo slišali.

To je opozorilo vsem poslušalcem SBS

Slovenian. Po pregledu rezultatov štetja prebivalcev in njihove uporabe posameznih jezikovnih storitev leta 2023 je bila slovenska oddaja ukinjena.

Tako se je po skoraj pol stoletja, natančneje po 48 letih, v soboto, 29. aprila 2023, končala oddaja v slovenskem jeziku na radiu SBS.

V slovenske domove sta slovenska beseda in pesem vstopili daljnega leta 1976.

Tokrat se nimam namena vračati v zgodovino – kako se je vse skupaj začelo in kdo vse je vodil oddaje in pripravljaj program, to je bilo povedano že velikokrat.

Lahko pa omenim en poseben dogodek, ki priča o tem, kako je slovenska skupnost v svojih domovih pozdravila in sprejela prve slovenske oddaje, takrat še na radiu 2EA.

Ko je gospa Pohlen na radiu prvič slišala slovensko besedo in glasbo, je odhitela na vrt, natrgala rože, jih dala v vazo in jo postavila zraven radijskega sprejemnika. To dejanje ne potrebuje komentarja, kakšni so bili naši občutki. Slovenski radio, kot so ga mnogi imenovali, je umolknil, in s tem je usahnil naš vir obveščanja iz stare domovine in slovenske skupnosti širom Avstralije. Še posebej ga pogrešamo zdaj, ko je Slovenijo doletela ujma katastrofalnih razsežnosti.

Zadnja slovenska oddaja je bila polna žalostnih občutkov vseh, ki so sodelovali pri iztekanju njenih zadnjih minut, še posebej, ko se je Tania, glavna urednica slovenskih oddaj, vsem poslušalcem, ki so zvesto poslušali in spremljali slovenske radijske oddaje, zahvalila za zvestobo in pozornost. Zato mislim, da je prav, da se slovenska skupnost ob

Tri generacije: Jordan Covich, Tania Smrdel in Peter Kroppe

koncu zadnje slovenske oddaje na radiu SBS zahvali vsem, ki so od začetka do konca sodelovali in pripravljali program, še posebej pa Tanii, Katarini in Lentiju, ki so zadnja leta v naše domove prinašali svežino slovenske besede in pesmi, kulturne dogodke, glasbo, poročila in obvestila slovenskih organizacij. Hvala vam za vaše delo in trud in verjemite, da vas zelo pogrešamo!

P. Darko in Peter Kroppe s čekom za Misli

SEPTEMBER, DEMENCA IN ŠE KAJ ...

Spet vam pišem septembra. Že več kot 15 let aktivno delujem kot Dementia Australia Advocate. Tej organizaciji sem se pridružila, ko je mama zbolela za demenco, kasneje pa tudi teta in štirje prijatelji, prijateljice. Še zdaj so mi dragi ljudje, ki jih je prizadela ta bolezen, in trudim se pomagati, kolikor pač zmorem. Od organizacije Dementia Australia pa se še vedno učim, tudi vi se lahko. Več kot vemo, bolj lahko sebi in drugim pomagamo in omogočimo čim lepše življenje, kljub bolezni. Kot je lepo povedala moja mama: »Lepo je živeti, če znaš. Ne se predati obupu.«

Danijela, Štefanija, Nevenka in Daniela na sprehodu

The Alzheimer's Disease International (ADI)

The Alzheimer's Disease International (ADI)

vsako leto obravnava novo temo, leta 2023 je to: »Never too early, never too late.« Nikoli ni prezgodaj, da dobimo pravo diagnozo, nikoli ni prepozno, da se učimo in si pomagamo med seboj. Da zmanjšamo nevarnosti, kot so nepravilna prehrana, preveč sedenja premalo gibanja, preveč osamljenosti, premalo vesele družbe.

Letos sem bila zelo vesela obiska iz Slovenije, predsednice Spominčice – Alzheimer Slovenija Štefanije, in prijateljice Daniele, ki je tudi zelo dejavna na področju demence v Brisbanu. Pridružila se nam je tudi prijateljica Nevenka, in ni nam zmanjkalo tem za pogovor. Vse si želimo le to, da znanstveniki odkrijejo, ZAKAJ zbolimo za demenco, KAKO JO

Obisk pri Dragi Gelt

ZDRAVITI in kako si lahko ljudje pomagamo, da tisti z demenco ne bodo tako stigmatizirani in diskriminirani. Med ljudmi, ki so zboleli, a se še lahko odločajo, se veliko govori o evtanaziji. Moje drage prijateljice, ki so zbolele za demenco, hočejo imeti to možnost, ko postane življenje prehudo in prenaporno, a trenutno te možnosti ni. Tudi v Sloveniji so predlagatelji zakona zelo agresivni, veliko podrobnosti v zakonu pa je nedorečenih. Vse to nas skrbi, saj že zdaj slišimo za zlorabe, ki se dogajajo v družinah. Tudi pri nas v Avstraliji se je že zgodilo, da je kdo skušal »rešiti« svojega dragega in mu je dal preveč morfija, vendar je to, na žalost, umor.

In še to. Rada bi se iskreno zahvalila patru Simonu Petru, ki mi je omogočil, da sem lahko v Melbournu obiskala dragi prijateljici, Heleno in Drago, ki sta, hvala Bogu, korajžni in dobre volje.

Tudi naše staranje ima svoje dobre strani, če le poznamo dobroto in hvaležnost.

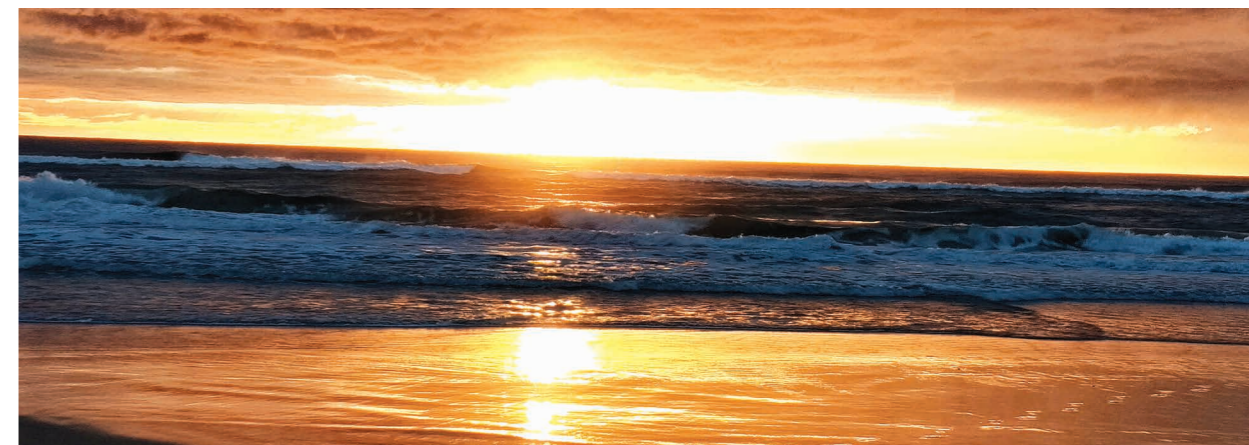
Dober dan, nedelja

Bog, hvala ti za to bogato jutro. Topim se od sreče. Plameni sončnega vzhoda in biseri se svetijo na valovih. Moje srce trepetava od sreče. Živa sem.

Svobodna sem. Nisem lačna. Dom imam, družino in prijatelje.

Upanje.

Glasbo vetra in pesem morja.

Tu, na obali, molim za milijone, ki tega nimajo. Za tiste, ki umirajo od lakote ali puške.

Zahvaljujem se ti, za moje življenje, za ta dan.

Kakšno bogastvo – biti sama na obali, ko se rodi novi dan.

Kaj vse je pred mano? Slišim ali sanjam?

Pesem angelov, nežno melodijo, ki seže v globino moje duše, in se od tam počasi dviga v možgane, ki ne poznajo niti miru niti tišine. Bog, zdaj molim zase. Daj, naredi čudež, in ustavi dirko mojih misli. Moje misli so kot kočija, ki divja od enega problema do drugega. Prosim, Bog, pomagaj, da skupaj ustaviva to dirko.

Rodil se je dan.

Počasi zaplavam. Odklopim se. Predam se. Zaklenem misli. Spustim ključ na dno morja. Kot riba se igram, rešena vseh misli.

Dober dan, nedelja.

Dober dan, prijatelji ...

Obiščem drage ljudi, s toplino v srcu. Čeprav vseh ni mogoče, upam, da jih bom kdaj drugič. Delimo si pogled. Nasmeh, objem. Malo potice, kavica. Mladosti ni več, tudi možgani osivijo kot naši lasje. Telesa sključena od težkih delovnih let. V starosti, ko nas veliko živi samih, še posebej potrebujemo dotik, da nas kdo poboža, objame. Hudomušni pogled nam je ostal – Slovenke smo, modre spominčice, ne damo se. Hvaležne smo. Za vse, kar je bilo. Kar je, in kar še bo. Hvaležnost je naše bogastvo. Priznamo si – človek potrebuje človeka, človek ni otok. Prijateljstvo je diamant, bogata sem, ker ga imam in cenim. Da o prijatelju šoferju sploh ne govorim, tudi on se trudi osamljenim po domovih lepšati svet. Vem samo to, da ničesar zares ne vem. Da se moramo do konca učiti drug od drugega. Da nič na svetu ni črno ali belo, niti naše misli, dejanja, čustva, a če smo iskreni do sebe, ne grešimo. Moja resnica je samo moja, drugi imajo svojo. Včasih mi je bilo tako pomembno imeti prav; zdaj mi je pomembno samo živeti v miru brez preprirov.

Adijo, prijatelji, pa še drugič ...

Danijela Hliš

S p. Simonom Petrom in Heleno Leber

RAZMIŠLJANJA

Cilka Žagar

Oskrba

Prijateljica pravi, da bo vse prodala in razdelila denar otrokom. »Naj uživajo zdaj, da bom videla, kako dobro jim je.« Druga prijateljica pravi, da se drži vsega svojega premoženja, ker si s tem zagotovi oskrbo za starost. »Dokler otroci še kaj pričakujejo od mene, me bodo prišli vsaj obiskat,« pravi. Katera od njiju ima prav? Ni lahko imeti rad starih, sitnih ljudi, ki si domišljajo, da vse vedo in da imajo vedno prav. Stare ljudi je strah, da jih otroci ne bodo imeli radi, ko ne bodo več imeli premoženja, zato se ga mnogi do zadnjega oklepajo kot oporne palice. Mnogi gredo v starostni dom, kjer osebje dobiva denar za njihovo oskrbo. Drugi spet plačajo za oskrbo na domu. Odkar so tudi ženske zaposlene, ni brezplačne oskrbe, ne za otroke in ne za starejše.

Pol Pot

Vsi smo verjetno slišali o grozotah v Kambodži in za morilca Pol Pota, ki je vladal od leta 1975 do 1979. S svojo komunistično prevzgojo je kriv za smrt dveh milijonov ljudi. V Bangkoku sem brala o tem v knjigi Loung Ung: *First they killed my father*. Med drugim pisateljica pove, da je Pol Pot prepovedal vse vere, ker vera ponuja ljudem upanje, da je nekje Bog, ki dobroto plača in hudobijo kaznuje. Kakršenkoli izraz upanja in vere so tam kaznovali s smrtjo. Film *Killing fields* prikazuje ta kamboški genocid.

Spomnim se, kako sem leta 1975 aboriginskim učencem v Walgettu govorila o lakoti v Kambodži. Vprašala sem jih, kaj bi mi lahko naredili, da bi pomagali tem sestradanim ljudem. Oglasila se je sedemletna deklica: »It would be best to send them a phone, so they could ring for tucker. (Najboljše bi bilo, da jim pošljemo telefon, da bi si lahko naročili hrano.)«

Tudi Aborigini v rezervatu so bili takrat večkrat lačni, toda oni so lahko telefonirali dobrodelnim ustanovam, da so jim pripeljali hrano. Iz življenja se učimo.

Poplave v Sloveniji

Zadnji dan, ko sem bila v Sloveniji, je tako deževalo, da so se ustavljali avtomobili. Ko sem prišla domov, pa so mi sporočili, da so v Sloveniji poplave. Barbara mi je telefonirala, da Slovenci še nikoli niso bili tako složni in požrtvovalni. Pravi, da v tej hudi uri ni več politike, ampak samo medsebojna ljubezen in pomoč.

Sama sem bila priča takšni slogi pred 32 leti, ko smo se avstralski Slovenci borili za slovensko neodvisnost. Čeprav smo se prej večkrat prepirali zaradi politike, smo vsi stopili skupaj, ko je bila Slovenija napadena.

Nas morda Bog preizkuša ali opozarja?

Slovenska politika

Imela sem občutek, da gre končno Slovencem tako dobro, da ne vedo več, koga bi kritizirali in kaj bi še zahtevali. Vse klopi in mize so zasedene, ljudje jedo odlično hrano, pijejo laško pivo in iščejo krivce za svet, ki se prehitro spreminja. V Sloveniji in po svetu vsi blatijo in kritizirajo oblasti. Slišala sem komentatorja na televiziji, ki je o slovenskem voditelju rekel: »Dober je samo zato, ker se ne imenuje Janša.«

Kljub želji, da bi dobila resnično in pravično sliko slovenske politike, mi to ni uspelo. Edini nasvet, ki bi ga ponudila, je: Vse stranke naj iščejo tisto, kar imajo skupnega, in prezrejo tisto, kar jih razdvaja. Seveda to lahko naredi samo Bog in jaz se preveč zanašam na božjo voljo.

Staro pravilo pravi: če o nekom nimaš nič dobrega za povedati, je boljše, da si tiho. Sama skušam kot ponavadi previdno sedeti na ograji, ker me vsak vetrček lahko nagne na nepravo stran.

Potovanje

Najlepši del potovanja je zame vedno vrnitev domov. Seveda sem šla v svoj rojstni kraj, toda tam zdaj živijo mladi ljudje, ki ne poznajo mojih stezic. Pred šestdesetimi leti nas je prijatelj Marjan peljal v Logarsko dolino, od koder sva šla z Jožetom čez Olševo v Avstrijo. Tam sva srečala Slovence, ki so postali naši doživljenjski prijatelji. Za šestdesetletnico tega dogodka me je sin Marjan peljal po isti poti in v Avstriji so naju prisrčno pozdravili otroci naših prijateljev. Slovenci ostajamo Slovenci. Kako dolgo? Bomo kdaj dobili nazaj Koroško in Benečijo? Zahodne sile so potisnile meje komunizma daleč v Slovenijo. Tako smo s slovensko zemljo plačali za zmago Jugoslavije.

Družinski odnosi

Zadnjih dvanajst let sem kot odrasla oseba živela sama. Nihče mi ni govoril, kaj delam narobe in kdaj govorim neumnosti. Nihče ni kritiziral mojih oblek, hiše ali kuhinje. Skoraj sem že mislila, da imam vedno prav. Mogoče zato, ker nihče ni skrbel zame in za moj ugled.

Zadnjih nekaj tednov sem potovala v družbi svoje družine. Tudi moj sin je mislil, da je pri šestdesetih že odrasel fant in ne potrebuje več mojega vodstva.

Še dobro, da je v naših odnosih več ljubezni kot sovraštva, in smo prestali tudi kočljive trenutke.

Obiskali smo moje prijatelje, sorodnike in sošolce; z njimi sem se spominjala svoje mladosti. Vnuki niso razumeli, o čem smo se pogovarjali, pa tudi niso se imeli česa spominjati. Ker so bili skoraj vsi Slovenci na dopustu na morju, nisem našla mlade družbe za vnuke. Ponudila sem jim lahko samo to, kar sem imela. Starčke, ki se spominjajo mladosti. Hvala Bogu, da se mladi niso preveč pritoževali. Ne vem, kako bi to drugič popravila.

Naši pogovori so se ponavadi začeli s stavkom: »Se spomniš, kako je bilo takrat?« Seveda se nisem spomnila istih dogodkov in besed, kot so se jih spomnili drugi. Ugotovila sem, da človek ne more izbirati, po čem si te bodo ljudje zapomnili. Nekatere stvari so se dotaknile njih in druge mene. Sporočila, ki jih posredujemo drugim, so pogosto dvoumna. Ko ta sporočila potujejo od oddajnika do sprejemnika, jih slednji takoj prikroji svojemu razumevanju. Tako so moje besede z leti postale le del zgodbe tistih, ki so jih prikrojili po svoje. Kako naj jih prepričam, da so moji spomini točnejši od njihovih? Spomini so last tistega, ki jih nosi v sebi.

Obiskala sem našega patra Cirila, ki ga imamo vsi v lepem spominu, saj se je za nas žrtvoval skoraj trideset let. Hotel je, da se slikamo pri spomeniku njegovega vzornika in ustanovitelja reda manjši bratov, sv. Franciška Asiškega.

V zavodu svetega Stanislava so za dan državnosti tudi letos priredili lep program. Argentinsko-slovenska mladina je s pesmijo in plesom izrazila svojo pripadnost narodu.

Rojstni dan

Za rojstni dan sem se zbudila ob enih zjutraj. Ker je bilo pre zgodaj za zajtrk, sem se spomnila vseh prijateljev, ki sem jih v zadnjih letih izgubila. Z vsakim se je poslovil tudi del mene. Spomnila sem se mojega profesorja glasbe, ki je napisal in uglasbil pesem *Lepo je v naši domovini biti mlad*.

Moji gostje

Dve leti po koncu intenzivne komunistične vzgoje sem z možem Jožetom zapustila domovino. Petinpetdeset let sem bila najmlajša v vsaki družbi in dovoljeno mi je bilo, da sem bila otroško razpoložena. Ker je bil Jože deset let starejši, so bili tudi naši družinski prijatelji njegove starosti. Začeli so me poučevati slovensko zgodovino in Slovenci v Canberri smo se hitro razdelili na leve in desne. Levi so žalovali za bratstvom in edinstvom in desni so praznovali svobodo. Živahne razpra-

ve v klubu so nas ohranjale navzoče in žive v času, ko je bil klub naša domovina in svet. Skupaj smo dočakali in praznovali dan neodvisnosti in novo rojstvo Slovenije.

Spomnila sem se, da mi bodo zdaj za rojstni dan delali družbo ljudje, ki so vsi mlajši od mene in naše zgodovine ne poznajo. Verjetno pričakujejo, da bom svoji starosti primerno pametna.

Ker mi je šlo rahlo najok, sem si naredila zajtrk ob dveh zjutraj. Ob treh sem vzela melatonin, da bi še malo zaspala. Ker mi to ni uspelo, sem pregledala telefonska sporočila. Med drugim sem zasledila tole zgodbo: Čez 100 let bomo vsi, ki zdaj živimo, mrtvi in pozabljeni. Vse skrbi, žalosti in radosti bodo umrle z nami. Kot da nas nikoli ni bilo. Zares lahko živimo samo danes.

Ob sedmih sta prišla Drago in Dragica in začela kuhati za moje goste. Ker se

Drago in Dragica kuhata in pečeta za moj rojstni dan.

nisem hotela vmešavati v njuno delo, sem šla na vrt in občudovala rože, ki se veselijo pomladi in življenja. Ptice se spreletavajo med drevjem. Vse je, kot mora biti, vse gre po božjem načrtu. Dan se je začel z drobnimi ljubeznivostmi, kot so telefonski klici in lepe želje. Sredi dneva mi je po telefonu celo p. Simon Peter zapel lepo slovensko čestitko. Bila sem tako ganjena, da si nisem zapomnila besedila pesmi. Popoldne sem prebirala lepe telefonske čestitke in bila hvaležna vsem, ki veste, da sem še živa, čeprav tako daleč od vas.

Lepše življenje za Aborigine

V spominu imam cvetno nedeljo iz moje mladosti, ko smo otroci v snegu iskali zelenje, da bi naredili butare v slavo Jezusu, ki je prišel v Jeruzalem. Ljudje so mu sledili, polagali palmov liste na njegovo pot in vzdikali: Hozana, kralj kraljev. Sledil je veliki petek in ljudje so vzdikali: Križaj ga. To so bili isti ljudje in isti Jezus.

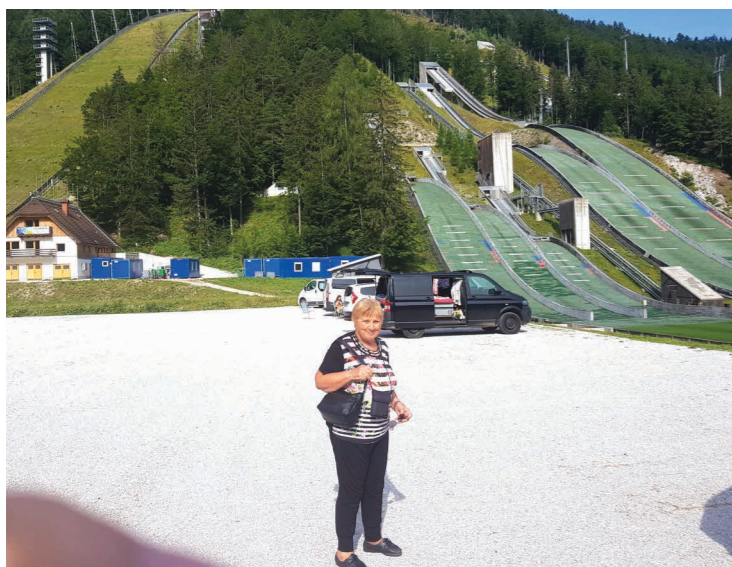
Tudi naši predstavniki so na volitvah slavljani, kmalu zatem pa jih volilci obdolžijo vseh krivic in zmot. Še dobro, da nikdar nisem bila izvoljena, in torej tudi nikdar križana.

Trenutno bi vsi radi izboljšali življenje Aboriginov. Predvsem tisti v mestnih pisarnah, ki niso nikoli živeli z Aborigini, jim ponujajo denar, hiše in dobro plačane službe, da bi tako izenačili življenjski standard. Vsak ima tudi recept za to izenačenje. Ker sem 40 let preživela v družbi Aboriginov, sem svojemu knjižnemu krožku tudi jaz predlagala recept.

Berem, da v Alice Springsu samo majhen odstotek otrok hodi v šolo, in še to ne redno. Tudi drugod otroci nezaposlenih neredno prihajajo v šolo. Če bi bilo redno šolanje pogoj, da dobijo denar za hrano, bi vsi prišli v šolo. Tja bi morali prihajati v čistih šolskih uniformah, da bi bili vsaj na zunaj enaki drugim učencem. Ker grede otroci v varstvo že s tretjim letom, bi se tako pred koncem šolanja v marsičem izenačili z ostalimi. Mojemu receptu so vsi nasprotovali. Menili so, da bi se morala šola prilagoditi Aboriginom in da ne bi smeli siliti otrok v zaprte razrede, ampak jih poučevati v naravi. Rekla sem, da je ponavadi v naravi prevroče ali premrzlo, deževno ali vetrovno in tako neprimerno za učenje. Prepričevali so me, da so se aboriginski otroci tisočletja učili v naravi. Da je to njihova kultura. Upirala sem se, češ da so zunaj muhe, komarji in mravlje, pa tudi to ni pomagalo. Rekla sem, da bi se otroci morali usposobiti za življenje, kakršnega imajo drugi Avstralci, če hočejo imeti enak življenjski standard. Člani krožka so ugovarjali, da ne bi smeli uvajati novih pravil za ljudi, ki so tu mirno živeli tisočletja. Zanimivo, kako vsak po svoje gledamo na stvari.

Slovenija

Na počitnicah sem opazila, kako ponosni so Slovenci na Slovenijo, ki je postala zeleni turistični biser Evrope. Vsega imajo v izobilju. Manjkata jim samo čas in

hrepenenje. Ne veselijo se več belega kruha za praznike, ker ga imajo vsak dan. Njive in pašniki so preraščeni z drevjem in grmovjem, ker je v kmetijstvu premalo delovne sile. Slovenci radi delajo v pisarnah. Nekateri se pritožujejo, ker je preveč uvoženih delavcev, drugi pa se tolažijo, da bodo priseljenci delali umazana dela.

Slovenci imajo večinoma enega otroka. Ali pa nobenega. Bomo čez nekaj let Slovenci še peli slovensko himno?

Ezopove basni za današnji čas (5)

Katarina Mahnič, riše: Zorka Černjak

Trije biki in lev

Trije biki so živeli skupaj. Levu, ki je živel v bližini, so se cedile sline; na vsak način jih je hotel ujeti. Kljub zasledovanju mu ni uspelo, kajti vedno in povsod so hodili v troje. Tedaj se je spomnil, da jih bo poskusil ločiti. Dosegel je, da so se sprli med seboj in se razkropili vsak na svojo stran. Tako je ločeno premagal tiste, ki jim ni mogel do živega, dokler so bili skupaj.

V bibličnem leksikonu stoji pod besedo prijatelj zapisano, da *Sveto pismo* ne razmišlja o bistvu prijateljstva, temveč kaže, kako se ga živi. Prijatelji namreč drug drugega dojemajo v središču svojega bistva in so porok za to, da med dvema človekoma obstaja globina, zanesljivost in spoštovanje.

To pravzaprav pomeni »živeti skupaj« – pustiti drugemu, da je, kakršen je, in ga še zmeraj imeti rad, mu stati ob strani. Ga sprejemati tudi takrat, ko se njegova dejanja niti najmanj ne ujemajo s tvojimi pričakovanji in se ti zazdi najljubši človek za trenutek popoln tujec. Ki sicer naseljuje del tvojega srca, a je tam tisti hip samo zato, da te vznemirja, muči in spravlja v dvome. In ta hip lahko postane tako dolg, da zatemni pravo bistvo tega odnosa, ga uniči.

Trije biki so simbol prijateljskega zavezništva, ki, na videz brez posebnega truda, vse premaga. Pa vendar se to zavezništvo ves čas sprehaja po ozkih brveh pričakovanja in razočaranja, zahteve in odpovedi, zamere in odpuščanja, občudovanja in ljubosumja, svobode in posedovanja, ljubezni in sovraštva. In lev, ki zna čakati in pametno udari ob pravem času, z lahkoto podre brvi in z njimi zruši dolgoletne napore, neločljivo povezano gradnjo razuma in srca. Prav nič težko ni zapustiti prijateljskega sožitja, še posebej, če postane njegovo vzdrževanje naporno in nas na zunaj ali znotraj ogroža. Ko se nam lahko zaradi zvestobe in vztrajanja v nekem odnosu zgodijo neprijetne stvari, ali ko bi morali zaradi kritične prijateljeve besede sami sebi priznati, da ne delamo prav.

Prežeči lev nas v takšnih trenutkih kaj hitro prežene na osamljena obrobja, na katerih postanemo njegove žrtve ali celo žrtve tistega leva, ki spi v vsakem izmed nas, in je, ko se zbudi, nenasiten.

Prijateljstvo in ljubezen – dve najlepši, najpogosteje uporabljeni, a najodgovornejši besedi. Ki ju tako radi in tolikokrat zlorabljam; koliko je ljudi, ki gredo mimogrede skozi naše življenje – ne da bi se nas dotaknili, kaj šele, da bi se naselili v nas – pa jih imenujemo prijatelji.

Prijateljsko zavezništvo napreduje počasi, z naporom, vedno znova. Nikoli ne bomo mogli reči, da nam je uspelo in smo dospeli na cilj. Vse življenje se učimo prijatelji biti, in dopustiti, vsaj nekaterim, da so nam prijatelji.

